

Český telekomunikační úřad

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9

poštovní příhrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 22. září 2009

Čj. 81 425/2009-609

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) jako příslušný orgán státní správy podle § 108 odst. 1 písmene b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě výsledků veřejné konzultace uskutečněné podle § 130 a konzultace podle § 131 Zákona, rozhodnutí Rady Úřadu podle § 107 odst. 8 písmene b) bod 2 a k provedení § 51 Zákona vydává opatřením obecné povahy

analýzu trhu č. A/7/09.2009-11,

trh č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

Článek 1

Výsledky analýzy relevantního trhu

(1) Úřad analyzoval relevantní trh č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích¹⁾ (dále jen „relevantní trh“).

(2) Na základě analýzy Úřad konstatuje, že relevantní trh není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podniky s významnou tržní silou a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Článek 2

Návrh na stanovení podniku s významnou tržní silou

Na základě analýzy relevantního trhu Úřad navrhuje stanovit podnikem s významnou tržní silou na tomto trhu společnosti:

Telefónica O2 Czech Republic, a.s., se sídlem Praha 4, Michle, Za Brumlovkou 266/2, PSČ 14022, IČ: 60193336,

T-Mobile Czech Republic a.s., se sídlem Praha 4, Tomíčková 2144/1, PSČ 14900, IČ: 64949681,

Vodafone Czech Republic a.s., se sídlem Praha 10, Vinohradská 167, PSČ 10000, IČ: 25788001,

MobilKom, a.s., se sídlem Praha 8, Křížíkova čp. 237, č.or. 36a, PSČ 18600, IČ: 48171000.

Článek 3

Návrh povinností, které Úřad hodlá uložit za účelem nápravy

Úřad navrhuje uložit podnikům s významnou tržní silou podle čl. 2 povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona a souvisejících opatření obecné povahy:

¹⁾ Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2., kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly (dále jen „Opatření“)

a) průhlednosti podle § 82 Zákona, zejména

1. uveřejnit referenční nabídku propojení pro službu ukončení volání (včetně popisu příslušných nabídek, smluvních podmínek a cen),
2. uveřejnit informace týkající se propojení sítí pro službu ukončení volání (včetně účetních informací, smluvních podmínek, technických specifikací, síťových charakteristik a cen);

Nápravné opatření podle písmene a) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

Nápravné opatření podle písmene a) bod 2 se navrhuje uložit společnosti MobilKom, a.s.

b) nediskriminace podle § 81 Zákona, zejména

1. uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele,
2. poskytovat ostatním podnikatelům služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní;

Nápravné opatření podle písmene b) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Vodafone Czech Republic a.s. a MobilKom, a.s.

c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona tak, aby

1. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;

Nápravné opatření podle písmene c) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

d) přístupu ke specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona, zejména

1. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na propojení sítí nebo síťových zařízení pro službu ukončení volání,
2. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup k jeho přiřazeným prostředkům pro službu ukončení volání;

Nápravné opatření podle písmene d) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

e) nenavrhuje se;

f) nenavrhuje se;

g) související s regulací cen podle § 56 a 57 Zákona.

Nápravné opatření podle písmene g) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

Článek 4

Uplatnění regulace cen

(1) Analýza prokázala, že na trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysoké ceny v neprospěch koncových uživatelů v případech, kdy není uplatněna cenová regulace u společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic, a.s. Úřad proto konstatuje, že nápravná opatření podle § 51 odst. 3

písmene a) až d) Zákona by vzhledem k postavení těchto podniků s významnou tržní silou nevedla sama o sobě k nápravě.

(2) Analýza neprokázala, že na trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysoké ceny v neprospěch koncových uživatelů u společnosti MobilKom, a.s. Úřad proto u této společnosti nenavrhuje regulaci cen.

Článek 5 **Účinnost**

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem ode dne jeho uveřejnění v Telekomunikačním věstníku.

Odůvodnění

Část A

Úřad podle § 51 až 53 Zákona provedl analýzu relevantního trhu č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích. Relevantní trh je vymezen a definován v souladu s doporučením Komise Evropských společenství o relevantních trzích produktů a služeb ze dne 17. prosince 2007 (2007/879/ES).

Část B – Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice (dále „Metodika“)

1. Východiska Metodiky

1.1 Legislativní rámec

Úřad provádí analýzu relevantních trhů v oboru elektronických komunikací v souladu

a) s platnými právními předpisy České republiky pro oblast elektronických komunikací:

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 430/2005 Sb., kterou se stanoví kritéria pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací (dále jen „Vyhláška“)
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly

b) s předpisy regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací („rámcová směrnice“)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací („autorizační směrnice“)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací („směrnice o univerzální službě“)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení („přístupová směrnice“)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“)

- Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací

c) s ostatními příslušnými dokumenty Evropské komise:

- Doporučení Komise ze dne 15. října 2008 o oznámeních, lhůtách a konzultacích stanovených v článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (oznámeno pod číslem K(2008) 5925 – číslo předpisu je 2008/850/ES)
- Doporučení Komise ze dne 17. prosince 2007 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (oznámeno pod číslem K(2007) 5406 - číslo předpisu je 2007/879/ES) („Doporučení o relevantních trzích“)
- Vysvětlující memorandum týkající se doporučení Komise o příslušných trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací náchylné k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2007)5406)
- Rozhodnutí Komise ze dne 11. prosince 2006 Seznam norem a/nebo specifikací pro sítě a služby elektronických komunikací a přiřazená zařízení a doplňkové služby, které nahrazuje všechny předchozí verze (oznámeno pod číslem K(2006) 6364) (Text s významem pro EHP) (2007/176/ES)
- Pokyny Komise, týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03) ze dne 11. července 2002),
- Doporučení Komise ze dne 7. května 2009 o regulaci sazeb za ukončení volání v pevných a mobilních sítích v EU (Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU) C (2009) 3359.

1.2 Základní etapy analýzy relevantních trhů

Proces analýzy relevantních trhů probíhá ve třech etapách:

a) definování relevantního trhu

Východiskem procesu definování relevantního trhu je stanovení jednotlivých relevantních trhů elektronických komunikací v Opatření. Při definování každého relevantního trhu jej Úřad vymezuje z hlediska věcného, územního a časového.

b) vlastní analýza relevantního trhu

Cílem analýzy takto vymezeného relevantního trhu je stanovení, zda je trh efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém období konkurenčním trhem stane. V případě, že Úřad neshledá na základě výsledků analýzy trh efektivně konkurenčním a pokud nelze důvodně očekávat, že se jím v přiměřeném časovém období stane, Úřad stanoví subjekt (y) s významnou tržní silou na daném relevantním trhu.

Stanovení subjektu s významnou tržní silou Úřad provede na základě zkoumání kritérií, která jsou uvedena v Opatření.

Analýza trhu se zaměřením na určení subjektů s významnou tržní silou je východiskem při rozhodování o uplatnění, popřípadě zrušení regulačních opatření. Úřad zohledňuje současnou situaci na trhu a předpokládaný budoucí vývoj relevantního trhu ve vymezeném časovém horizontu.

c) návrh povinností a zákazů (dále jen „nápravná opatření“)

Úřad v souladu s ustanoveními § 51 odst. 3, 4 a 9 Zákona navrhne jednu nebo zároveň několik povinností podniku (podnikům) s významnou tržní silou, a to jako prevenci, popř. za účelem zlepšení konkurenčního prostředí.

Úřad při návrhu povinností sleduje zejména tyto celkové zásadní cíle regulačního rámce EU:

- a) prosazování hospodářské soutěže,
- b) přispění k rozvoji vnitřního trhu,
- c) prosazování zájmů koncových uživatelů.

Proces volby nápravných opatření tvoří na sebe navazující etapy:

- a) analyzování cílů ex ante regulace,
- b) volba vhodných nápravných opatření odpovídajících těmto cílům,
- c) návrh a konkretizace parametrů nápravných opatření.

1.3 Zdroje informací

Při analýze relevantních trhů Úřad využívá informace a data získaná od subjektů trhu jejich vyžádáním (dotazníky), informace z vlastního/zprostředkovaného průzkumu a z veřejně dostupných zdrojů.

2. Metodika

Metodika stanoví postupy a metody uplatňované v jednotlivých etapách provádění analýzy relevantních trhů (viz bod 1.2). Tyto postupy a metody se použijí při analýze relevantního trhu v rozsahu přiměřeném jeho povaze, přičemž zdůvodnění tohoto rozsahu je součástí analýzy každého relevantního trhu.

2.1 Definování relevantního trhu

Relevantní trhy určené pro regulaci ex ante v oblasti elektronických komunikací jsou trhy stanovené Opatřením.

Relevantním trhem je trh produktů a služeb, které jsou z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

S ohledem na očekávaný budoucí vývoj a v souladu se zásadami práva na ochranu hospodářské soutěže Úřad při definování jednotlivých relevantních trhů pro účely ex ante regulace provádí jejich vymezení z hlediska věcného, územního a časového.

2.1.1 Věcné vymezení

Věcné vymezení relevantního trhu znamená popis produktů a služeb, které tvoří trh. Produktovým trhem se rozumí skupina produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky.

Úřad analyzuje produkty a služby (včetně dílčích služeb, které jsou dosažitelné v rámci dané služby) na základě jejich základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

2.1.1.1 Zkoumání zastupitelnosti na straně poptávky

K určení možných náhrad na straně poptávky Úřad vypracuje seznam potenciálních produktů a služeb, které mohou být z hlediska maloobchodního nebo velkoobchodního uživatele vzájemně zaměnitelné a mohou být nahrazeny v případě zvýšení cen nebo v případě jiných změn konkurenčních podmínek.

K posouzení zastupitelnosti na straně poptávky Úřad:

- a) definuje funkčnost služby s ohledem na koncového uživatele,
- b) identifikuje možné substituty na straně poptávky (maloobchodní nebo velkoobchodní),
- c) vyhodnotí substituty na základě konkrétních kritérií, jimiž jsou zejména zamýšlené využití služby, křížová elasticita cen (citlivost poptávky po určité službě na změnu ceny jiné služby) a ceny.

2.1.1.2 Zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky

K zastupitelnosti na straně nabídky dochází ve chvíli, kdy poskytovatel služeb převede své zdroje na poskytování cílové služby, tj. i takové služby, která představuje alternativu z hlediska poptávky. Takové převedení zdrojů může omezit tvorbu cen stávajících poskytovatelů služby, neboť jejich prostor pro zvyšování cen je omezen možnou dostupností konkurenční služby. Aby náhrada na straně nabídky byla proveditelná, je třeba, aby bylo možno realizovat přechod schůdným způsobem, za relativně nízké náklady a v krátkém časovém horizontu.

Úřad rozlišuje mezi zastupitelností na straně nabídky a zcela novým vstupem na trh podléhající všem bariérám vstupu.

Úřad se při určení zastupitelnosti na straně nabídky zabývá zejména:

a) zkoumáním funkční a technické zastupitelnosti

V tomto případě Úřad zejména zkoumá technické možnosti a kapacitu sítí poskytovatelů, náklady spojené s „přepnutím“ (včetně nákladů příležitosti) a časové možnosti „přepnutí“. Úřad v této souvislosti dále zkoumá potenciální investiční možnosti včetně překážek k investování na trhu.

b) určením náhradních poskytovatelů

Tento krok je zaměřený na určení náhradních poskytovatelů služby, tj. soutěžitelů, kteří aktuálně působí na zkoumaném trhu a souvisejících trzích a těch, kteří mají potenciál se takovými soutěžiteli stát a kteří by mohli – za přiměřené náklady a během přiměřené doby – poskytovat služby nahrazující stávající služby.

Důležitým východiskem pro tento krok je určení infrastruktury sítě, která by mohla být použita k poskytování služby nebo zajištění velkoobchodních vstupů do této služby.

c) zkoumáním regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost

Úřad zejména zkoumá existenci a povahu regulačních opatření omezujících poskytování dané služby ze strany provozovatelů jiných služeb, případně zkoumá zákonné povinnosti týkající se této služby (např. univerzální služba, požadavek na kvalitu služeb), které mohou znemožnit či omezit využití kapacity infrastruktury.

d) zkoumáním dalších faktorů

K posouzení zastupitelnosti na straně nabídky Úřad zohledňuje i další kritéria, jimiž se řídí především efektivnost a včasnost realizace substituce na straně nabídky na různých trzích.

2.1.1.3 Hypotetický monopolistický test

V případech, kde je to účelné, využije Úřad jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky a nabídky hypotetický monopolistický test. Při provádění testu Úřad zvažuje reakci na malé (5 – 10 %), ale významné trvalé zvýšení ceny, provedené hypotetickým monopolním poskytovatelem příslušné služby takto:

- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by mnoho spotřebitelů uspokojilo své potřeby přechodem na jinou, náhradní službu, místo aby platili navýšenou cenu, Úřad považuje náhradní službu za součást stejného trhu, a současně,
- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by kritické množství poskytovatelů podobných služeb přesunulo své zdroje na poskytování substituční služby, Úřad považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

2.1.2 Územní vymezení

Územním vymezením relevantního trhu se rozumí území (geografický trh), na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a jsou odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území.

Při územním vymezení trhu Úřad zohledňuje národní trh a pouze v případech, kdy konkrétní kritéria indikují odlišné (obvykle menší) geografické trhy, zvažuje vymezení jiných geografických trhů.

2.1.3 Časové vymezení

Relevantní časový rámec může být pro různé trhy odlišný. Základem pro stanovení časového rámce je vymezení provedené Zákonem, který vymezuje toto období na dobu 1 až 3 let. Úřad časově vymezuje jednotlivé trhy v závislosti na současné situaci na trhu a zejména na jeho očekávané dynamice vývoje.

2.2 Analýza relevantního trhu

Účelem analýzy relevantních trhů je zjištění, zda trh je efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém horizontu efektivně konkurenčním stane. Pokud Úřad analýzou doloží, že na relevantním trhu existuje podnik s významnou tržní silou, zkoumá problémy, které by nastaly nebo mohly nastat v případě, že by podnik s významnou tržní silou jednal ve svém vlastním zájmu a nezávisle na zájmech svých zákazníků i na konkurenčních omezeních představovaných ostatními podnikateli na trhu.

Efektivně konkurenčním trhem není trh, na němž působí jeden nebo více podniků s významnou tržní silou a kde nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Proto Úřad provede analýzu trhu s cílem zjistit:

- a) zda-li některý podnik na trhu takovou významnou tržní silou nedisponuje,
- b) zda problémy identifikované při určení existence významné tržní síly jsou řešitelné na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže.

V případě, že Úřad dojde touto analýzou relevantního trhu k závěru, že trh není efektivně konkurenční, navrhne příslušné nápravné opatření pro ty soutěžitele, jejichž významná tržní síla vedla k nálezu neexistence efektivně konkurenčního trhu.

Úřad pokud zjistí, na základě analýzy relevantního trhu, že tento trh je efektivně konkurenční, rozhodne o zrušení uložených povinností.

Úřad při zkoumání tržních charakteristik vychází zejména z posouzení současné situace a z odhadu očekávaného vývoje. Tyto činnosti jsou prováděny výhledově od doby první analýzy do doby příští analýzy relevantního trhu.

2.2.1 Posouzení významné tržní síly

Pro posouzení existence významné tržní síly na relevantním trhu Úřad využívá ekonomických kritérií, která jsou uvedena v Opatření a ve Vyhlášce. Kritéria jsou posuzována z hlediska očekávaného/předpokládaného vývoje a současných podmínek panujících na daném trhu.

Úřad prokazuje existenci významné tržní síly na základě kombinace těchto kritérií, která však při samostatném posouzení nemusejí být vždy zcela určující.

Úřad při svém hodnocení použije kritéria vhodná pro daný relevantní trh, jejichž výčet je uveden v Opatření, ve Vyhlášce a popřípadě v příslušné judikatuře.

Úřad posuzuje každý trh individuálně, tj. pro každý případ může stanovit váhu kritérií nezávisle na vahách stanovených pro jiný trh. Toto odůvodní.

Při posuzování existence významné tržní síly Úřad bere v úvahu i případnou existenci stávajících nápravných prostředků.

2.2.1.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

Posuzování samostatné významné tržní síly provádí Úřad zejména s přihlédnutím k těmto základním skupinám kritérií/charakteristik:

- tržní podíl,
- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku,
- kritéria související s charakteristikou zákazníků,
- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu.

Tržní podíl

a) velikost tržního podílu

Tržní podíl je klíčovým indikátorem síly soutěžitele na trhu. I přes značnou váhu tohoto kritéria na posouzení významné tržní síly jsou i při relativně vysokém tržním podílu posuzována ještě další kritéria, která však nemusí mít samostatně určující charakter/váhu.

Úřad při posuzování významné tržní síly vychází z evropského soutěžního práva a přihlíží k velikosti tržního podílu následujícím způsobem:

- Je-li tržní podíl subjektu nižší než 25 %, není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že Úřad zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu existence významné tržní síly.
- Je-li výše tržního podílu subjektu v rozmezí 25 % až 40 %, je možné, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 40 %, je předpoklad existence významné tržní síly.

- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 50 %, jde o silný indikátor existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl 75 % a více, jedná se o významnou tržní sílu. Velikost významného tržního podílu již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly, a proto se další kritéria nepodrobují analýze.

K měření tržního podílu je používáno více měřítek povahy finanční i výkonové, které vycházejí z charakteristiky trhu.

b) vývoj tržního podílu v čase

Při zkoumání podílů na trhu Úřad bere v úvahu zejména směr a rychlost změn, ke kterým z hlediska podílu dochází. Úřad přihlíží k vývoji tržního podílu následovně:

- vysoký tržní podíl, který je během doby stabilní, silně naznačuje existenci samostatné významné tržní síly, zejména je-li pravděpodobné, že se situace nezmění,
- klesající tržní podíl může svědčit o zvyšující se soutěživosti na trhu, avšak nevylučuje existenci samostatné významné tržní síly,
- nestálá velikost tržního podílu může naznačovat neexistenci samostatné významné tržní síly.

Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

V souvislosti s charakteristikou podniku Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

a) celková velikost podniku

Posouzení velikosti podnikatelského subjektu je založeno na komplexním hodnocení jeho majetkové, finanční a výnosové situace a perspektivách vývoje.

b) kontrola infrastruktury nepadno duplikovatelné

Ovládnutí infrastruktury, která není dostupná konkurenčním provozovatelům, přispívá k dominanci. Při posouzení ovládnutí infrastruktury Úřad zejména zvažuje, zda je infrastruktura neduplikovatelná, nebo jen těžko duplikovatelná.

Ovládnutí může být realizováno různými způsoby, například prostřednictvím vlastnických práv (části nebo celé infrastruktury), užíváním nebo existencí přímého případně nepřímého vlivu na infrastrukturu.

c) technologická výhoda nebo převaha

Přednostní popřípadě výlučný přístup k vyspělým technologiím naznačuje dominanci. Toto kritérium Úřad považuje za velmi směrodatné, protože při poskytování služeb v rámci trhu elektronických komunikací se používají velmi složité technologie.

Úřad dále přihlíží k faktorům/skutečnostem, které význam tohoto kritéria při posuzování existence významné tržní síly snižují, zejména jsou to:

- požadavky na vzájemnou provozuschopnost a propojitelnost, zahrnuté v řadě mezinárodních úmluv a dohod, vedou k tomu, že v praxi komunikační technologie vykazují vysokou míru standardizace,
- trhy pro tyto technologie (tj. zařízení, včetně software) jsou většinou otevřené,
- příslušné technologie, byť složité, jsou ve většině případů vyspělé a stabilní,
- Úřad usiluje o to, aby zabránil uplatňování nepřiměřených omezení na nově vznikajících trzích (kde je nejpravděpodobnější, že se uplatní technická inovace).

Úřad považuje za relevantní ukazatele při zkoumání technologického náskoku nebo převahy zejména údaje o investicích do výzkumu a vývoje – včetně nákladů na rozvoj nových služeb.

d) snadný nebo privilegovaný přístup ke kapitálovému trhu nebo finančním zdrojům

Relativně snadný nebo přednostní přístup na kapitálové trhy nebo k jiným zdrojům kapitálu dává provozovatelům velkou výhodu. Tento přístup se v praxi projevuje v levnějších nákladech na financování investičních akcí, tj. nižšími WACC (v porovnání s konkurenty nebo potenciálními novými účastníky trhu) a může působit jako překážka vstupu na trh i jako zdroj zvýhodnění oproti stávajícím konkurentům.

Kritérium je směrodatné na trzích, kde je třeba realizovat nákladné investiční akce (což platí pro celou řadu relevantních trhů).

Z hlediska posouzení přístupu na kapitálové trhy či k jiným finančním zdrojům Úřad zkoumá zejména podíl daného operátora na trhu, vývoj jeho majetkových, finančních a výnosových ukazatelů, vlastnickou strukturu, podnikovou strategii a stabilitu managementu.

e) rozsah a rozmanitost produktů nebo služeb

Nabízí-li jeden provozovatel v rámci jedné nabídky více služeb současně, Úřad přihlíží, zda i konkurenti jsou schopni nabízet stejný sortiment služeb.

f) úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se vztahují k nižším jednotkovým nákladům výroby (distribuce atd.) v důsledku výroby resp. poskytování velkého množství zboží nebo služeb. Tyto jsou také známy pod pojmem „rostoucí výnosy“ a mohou soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích působících v menším rozsahu a bránit vstupu na trh potenciálním konkurentům, kteří by k účinné konkurenci potřebovali dosáhnout velkého „kritického objemu“.

Úspory z rozsahu umožní soutěžitelům získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka. U tohoto kritéria Úřad posuzuje spíše relativní výhody než absolutní úspory z rozsahu a velikosti, které samy o sobě nejsou ukazatelem významné tržní síly.

Výhody, které úspory z rozsahu přinášejí provozovatelům, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně rozsáhlou nabídku. Proto Úřad porovnává tuto dobu s časovým rámcem stanoveným pro daný trh a určuje, zda je tato doba dostatečně dlouhá na to, aby se muselo toto kritérium brát v potaz.

Při hodnocení úspor z rozsahu Úřad zvažuje zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu, existencí souboru služeb a strukturou nákladů.

g) úspory ze sortimentu

Úspory ze sortimentu znamenají nižší jednotkové náklady v důsledku výroby respektive poskytování širokého sortimentu zboží nebo služeb pomocí (částečně) sdílených zdrojů. To může soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích, kteří nenabízejí podobně široký sortiment produktů nebo služeb.

Úspory ze sortimentu umožní soutěžitelům získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka.

Výhody, které úspory ze sortimentu přinášejí provozovatelům, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně různorodou nabídku.

Pro posouzení úspor ze sortimentu Úřad zkoumá zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu a s existencí souboru služeb.

h) vertikální integrace

Jestliže poskytovatel nabízí celou řadu produktů na různých úrovních celého tržního řetězce, tj. produkt nebo službu a zároveň jeho velkoobchodní vstupy, Úřad zkoumá, zda je soutěžitel schopen jednat nezávisle na svých konkurentech. Pro posouzení vertikální integrace Úřad zkoumá zejména vlastnické a řídicí vztahy poskytovatele/poskytovatelů působících na trhu a zda konkurenti jsou vertikálně integrovanému poskytovateli schopni konkurovat.

i) rozvinutost prodejní a distribuční sítě

Úřad zkoumá, zda rozvinuté prodejní a distribuční kanály soutěžitele působí jako překážka vstupu na trh a mohou mu umožnit jednání neomezené konkurenty, kteří tyto sítě nemají a pro které by bylo velmi těžké a nákladné je získat či vybudovat. V této souvislosti může Úřad zkoumat i další relevantní faktory, například schopnost soutěžitele rozvíjet a podporovat svou značku.

j) ceny a ziskovost

Soustavně vysoké ceny v porovnání s ostatními podnikateli mohou naznačovat existenci významné tržní síly. Úřad přitom zvažuje, zda vysoké ceny lze zdůvodnit inovační aktivitou či poskytováním různých výhod. Soustavně vyšší ziskovost může rovněž signalizovat existenci významné tržní síly.

Kritéria související s charakteristikou zákazníků

V souvislosti se zákazníky se zvažují zejména tato kritéria:

a) neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Podnikatel může získat nebo udržovat významnou tržní sílu, pokud jeho zákazníci nemají možnost přejít k jinému podnikateli.

Zákazníci mohou mít při nákupu služeb z různých důvodů slabou vyjednávací pozici. Projevuje se to nemožností, aby zákazník „pohrozil“ přechodem nebo skutečně přešel ke konkurenčním službám, což může poskytovateli umožnit jednat nezávisle na zákaznících i konkurentech.

Úřad posuzuje, zda kupní síla zákazníků je dostatečná pro omezení tržní síly poskytovatele.

b) náklady na přechod k jinému poskytovateli produktů

Úřad zkoumá, zda relativní výše nákladů, které mohou vzniknout zákazníkovi při přechodu k jinému poskytovateli, umožňuje poskytovatelům jednat nezávisle na zákaznících, kteří tak mají omezenou schopnost využít služeb jiného poskytovatele.

c) překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

Úřad dále posuzuje existenci i jiných překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit (např. existence dlouhodobých smluv).

Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Soutěž na trhu se může vyvíjet k vyšší efektivitě, pokud jsou překážky pro vstup na trh a pro další růst na trhu nízké a pokud trvá situace možnosti potenciální konkurence vstoupit na trh.

V souvislosti s konkurencí Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

- existence konkurence,

- existence potenciální konkurence,
- překážky pro vstup na trh,
- překážky prohlubování konkurence.

Neexistence konkurence, ani potenciální konkurence nebo nových účastníků trhu, i když může být způsobena jinými faktory, je významným ukazatelem, že některý poskytovatel může mít významnou tržní sílu. Toto kritérium je úzce svázáno s překážkami vstupu na trh. Úřad v tomto případě zkoumá, zda lze během časového horizontu posouzení očekávat vstup nových účastníků na trh.

Úřad zvažuje i další překážky vstupu resp. růstu, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru, strategické překážky jako diskriminační ceny stanovené zavedenými provozovateli, vertikální nebo horizontální pákový efekt na trh nebo utopené náklady.

2.2.1.2 Zkoumání společné významné tržní síly

Úřad konstatuje existenci společné významné tržní síly v případě, že dva nebo více soutěžitelů společně zaujímají dominantní postavení s tím, že mezi nimi neexistuje účinná hospodářská soutěž. To je možné na trhu, jehož struktura dovoluje vytvářet předpoklady ke koordinovaným účinkům na tento trh, a to i v případě, kdy mezi těmito subjekty nejsou strukturální nebo jiné vazby. Koordinované jednání musí být reálně možné a během doby udržitelné.

Hlavní kritéria stanovení společné významné tržní síly:

Kritéria pro stanovení společné významné tržní síly jsou stanovena Vyhláškou.

Společnou významnou tržní sílu lze stanovit zejména tehdy, když odpovídá charakteristikám, zejména v oblasti koncentrace nebo průhlednosti trhu.

a) koncentrace trhu

Hlavním ukazatelem tržních podmínek, který může indikovat společnou tržní sílu je vysoce koncentrovaný trh, měřený například Hirschmann-Herfindahlovým indexem (HHI).

Vysoký podíl na trhu a vysoce koncentrovaný trh Úřad považuje za významný ukazatel, kdy příslušné subjekty mohou mít společnou významnou tržní sílu.

b) průhlednost trhu

Nízká průhlednost cenových nabídek produktů a služeb může též svědčit o existenci společné významné tržní síly.

Další kritéria ke stanovení společné významné tržní síly:

a) vyspělost trhu

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo jeho rozvoje a penetraci.

b) stagnující nebo mírný růst na straně poptávky

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo růstu poptávky, kdy stagnující nebo jen mírný růst poptávky zvyšuje pravděpodobnost vzniku společné významné tržní síly.

c) malá pružnost poptávky

Snížená citlivost poptávky k cenovým změnám oslabuje motivaci k cenové konkurenci, neboť získat tržní podíl by vyžadovalo vyšší (a potenciálně ztrátové) snižování cen.

Empirická měření elasticity poptávky na trhu Úřad používá pokud jsou dostupná. Směrodatné jsou také strukturální faktory a důkazy o nákupním chování zákazníků, např. pomocí průzkumů.

d) podobné tržní podíly

Podobné tržní podíly při vyšší koncentraci trhu mohou za jistých okolností oslabovat motivaci k účinné konkurenci mezi dvěma a více soutěžiteli, a proto je Úřad zkoumá při stanovení existence společné tržní síly.

e) stejnorodost produktu

Homogenní (stejnorodé) produkty / trhy služeb a vyspělé technologie (ty, co jsou již nějakou dobu k dispozici a jejichž rychlost inovace se zpomalila) činí porovnání nabídek přehlednější a usnadňují tak koordinaci.

f) podobné nákladové struktury

Subjekty, jejichž nákladové struktury se liší, mohou být méně náchylné k dohodě.

g) nedostatek technické inovace, popřípadě vyspělé technologie

Jedním z ukazatelů, které Úřad v této souvislosti zkoumá, je pravděpodobnost vstupu nových hráčů na trh. Vysoká míra inovace se vyznačuje i vyšší pravděpodobností vstupu nových hráčů na trh, což snižuje možnost vzniku společné významné tržní síly.

h) neexistence přebytku kapacity

Nemá-li žádný poskytovatel významnou nadbytečnou kapacitu, Úřad považuje existenci společné významné tržní síly za pravděpodobnější.

i) velké překážky pro vstup na trh

Úřad zvažuje překážky vstupu na trh, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru.

j) nedostatečná tržní síla na straně poptávky

Úřad posuzuje existenci překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit.

k) nedostatečná potenciální soutěž

Úřad posuzuje existenci překážek pro vstup potenciální konkurence na trh.

l) různé druhy neformálních nebo jiných vazeb mezi dotčenými subjekty

Úřad zkoumá vazby mezi soutěžiteli, protože zvyšují pravděpodobnost, že budou vůči zákazníkům a konkurentům jednat jako jediný subjekt.

m) odvetné mechanismy

Velmi významným ukazatelem udržitelnosti koordinovaných účinků, v případě, že by nastaly, je potenciální možnost odvetné akce.

n) nedostatečný nebo omezený prostor pro cenovou konkurenci

Nedostatek nebo snížená cenová konkurence umožňuje dominantním soutěžitelům zvyšovat ceny ziskově, tj. bez rizika s tím související ztráty podílu na trhu.

Úřad zkoumá existenci konkurentů, kteří nejen že jsou schopni ceny snižovat, ale také je snižovat tak, aby to mělo výrazný dopad na tržní podíl – to snižuje pravděpodobnost existence společné významné tržní síly.

Dále může Úřad zkoumat zejména necenové faktory při nákupních rozhodnutích zákazníků, jako je například image značky a sdílení stejných postojů, popřípadě přístup k distribučním kanálům.

o) použití kritérií pro stanovení samostatné významné tržní síly

Společnou významnou tržní silou se rozumí společné obsazení dominantní pozice dvěma nebo více společnostmi. Pro Úřad jsou rozhodující také kritéria užívaná k vyhodnocení samostatné významné tržní síly. Je to zejména kritérium velké překážky vstupu na trh, nedostatečná tržní síla na straně poptávky a neexistující potenciální konkurence.

Na základě analýzy výše uvedených kritérií Úřad rozhodne o existenci společné významné tržní síly na daném relevantním trhu.

2.2.1.3 Přenesená významná tržní síla

Úřad posoudí, zda je subjekt, který má významnou tržní sílu na jednom trhu, schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně.

2.3 Postup při určení nápravných opatření

V závislosti na výsledcích analýzy relevantního trhu a vyhodnocení dosavadních regulačních opatření Úřad navrhne v souladu s § 51 Zákona, s čl. 9 až 13 Směrnice 2002/19/ES (Přístupová směrnice) a s čl. 17 až 19 Směrnice 2002/22/ES (Směrnice o univerzální službě) vhodná nápravná opatření. Tato nápravná opatření musí být přiměřená, objektivní a odůvodněná.

Úřad navrhuje pro podnik s významnou tržní silou jedno nebo několik z následujících nápravných opatření:

- a) průhlednost podle § 82 Zákona a čl. 9 Přístupové směrnice,
- b) nediskriminace podle § 77 a § 81 Zákona a čl. 10 Přístupové směrnice,
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona a čl. 11 Přístupové směrnice,
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- e) poskytování služby pronájmu okruhů v rozsahu minimálního souboru pronajímaných na celém území státu nebo jeho části podle § 76 Zákona a čl. 18 Směrnice o univerzální službě,
- f) umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 Zákona a čl. 19 Směrnice o univerzální službě,
- g) související s regulací cen podle § 56 a § 57 Zákona a čl. 13 Přístupové směrnice.

Úřad je oprávněn na základě analýzy uložit dotčeným podnikům i jiná než výše uvedená nápravná opatření týkající se přístupu, a to po obdržení souhlasného stanoviska Komise.

Stanovil-li Úřad podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a dospěl-li po provedení konzultace podle § 130 a § 131 Zákona k závěru, že uložení výše uvedených povinností nebude v souladu s čl. 17 Směrnice o univerzální službě sjednána náprava, je Úřad oprávněn dotčenému podniku rozhodnutím zakázat:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů,
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb,
- c) účtování neúměrně vysokých cen,
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových cen.

Pokud výše uvedené zákazy již na trhu existují, Úřad může rozhodnout o jejich zachování, změně nebo zrušení.

V případě nadnárodních trhů Úřad postupuje v souladu s právem Evropských společenství a provádí společně s dotčenými národními regulátory analýzu relevantního trhu a popřípadě stanoví subjekt s významnou tržní silou. Po projednání s dotčenými národními regulačními úřady může Úřad rozhodnout o uložení zavedení povinností pro subjekt/subjekty s významnou tržní silou.

Úřad při analýze a volbě nápravných opatření zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a sleduje jejich účinky během celého intervalu mezi jednotlivými analýzami.

Část C – Analýza relevantního trhu č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích

1. Úvod

Úřad podle § 51 až 53 Zákona provedl analýzu relevantního trhu „ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích“, který je označen jako trh č. 7 v souladu s čl. 2 Opatření.

Úřad podrobil trh nové analýze po uplynutí maximální lhůty stanovené Zákonem, tj. po třech letech od vydání Opatření obecné povahy analýza trhu č. A/16/04.2006-20 trh č. 16 - ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích, které nabylo účinnosti dne 24. dubna 2006. Na základě tohoto opatření obecné povahy vydal Úřad rozhodnutí č. SMP/16/04.2006-9, kterým stanovil společnost Telefónica O2 Czech Republic, a.s. podnikem s významnou tržní silou, rozhodnutí č. SMP/16/04.2006-10, kterým stanovil společnost T-Mobile Czech Republic a.s. podnikem s významnou tržní silou a rozhodnutí č. SMP/16/04.2006-11, kterým stanovil společnost Vodafone Czech Republic a.s. podnikem s významnou tržní silou. Povinnosti byly společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s. uloženy rozhodnutím č. REM/16/04.2006-20, změněno rozhodnutím č. REM/16./08.2007-12 a cenová regulace rozhodnutím č. CEN/16/04.2004-23, změněno rozhodnutím č. CEN/16/08.2007-22 a dále změněno rozhodnutím č. CEN/16/01.2009-2. Povinnosti byly společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. uloženy rozhodnutím č. REM/16/04.2006-21, změněno rozhodnutím č. REM/16/08.2007-10 a cenová regulace rozhodnutím č. CEN/16/04.2004-22, změněno rozhodnutím č. CEN/16/08.2007-23 a dále změněno rozhodnutím č. CEN/16/01.2009-1. Povinnosti byly společnosti Vodafone Czech Republic a.s., uloženy rozhodnutím č. REM/16/04.2006-19, změněno rozhodnutím č. REM/16./08.2007-11 a cenová regulace rozhodnutím č. CEN/16/04.2004-24, změněno rozhodnutím č. CEN/16/08.2007-24 a dále změněno rozhodnutím č. CEN/16/01.2009-3.

Úřad pro účely sběru dat pro provedení analýzy relevantního trhu zpracoval dotazník pro mobilní síť, který přidělil na svém portále vyhrazeném pro elektronický sběr dat <https://monitoringtrhu.ctu.cz/ctu> dotčeným subjektům dle evidence podnikatelů vedené Úřadem.

Úřad obdržel vyplněné dotazníky za období let 2005 – 2009, tj. od poslední analýzy do termínu zpracování nové analýzy, od čtyř podnikatelských subjektů, které poskytují službu ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

Cílem analýzy relevantního trhu je definování tohoto trhu v národních podmínkách České republiky a následné posouzení, zda trh je efektivně konkurenční, návrh případného stanovení podniku s významnou tržní silou a návrh případného uložení povinností podle Zákona.

Úřad postupoval při definování relevantního trhu, při vlastní analýze relevantního trhu a při určení nápravných opatření subjektům s významnou tržní silou, podle Zákona, Vyhlášky, Opatření a v souladu s Metodikou uvedenou v části B.

Úřad provedl sběr dat a potřebných informací a zpracoval návrh analýzy, který byl prodiskutován se zástupci asociací operátorů. Dále byla provedena veřejná konzultace v souladu se Zákonem.

Úřad při analýze relevantního trhu:

- definoval trh věcně, územně a časově,
- analyzoval trh z hlediska určení samostatné a společné významné tržní síly,
- vyhodnotil stávající regulační opatření,
- navrhl uplatnění přiměřených nápravných opatření.

Úřad konstatuje, že obdržená data jsou pro účel analýzy trhu dostatečně vypovídající, neboť byla získána od všech dotčených podnikatelských subjektů, které působí na analyzovaném velkoobchodním trhu.

2. Definování relevantního trhu

2.1 Věcné vymezení

Relevantní trh č. 7 je definován, v souladu s Opatřením obecné povahy, jako ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

Zahrnuje tu část přenosu hlasového volání, která je vymezena ústřednou, na které je možno poskytovat propojení do veřejných mobilních telefonních sítí, a koncovým bodem veřejné mobilní telefonní sítě.

Veřejnou mobilní telefonní sítí se pro účely tohoto vymezení rozumí taková komunikační síť, která v koncovém bodě této sítě umožňuje poskytovat mobilní veřejně dostupnou telefonní službu. Za mobilní veřejně dostupnou telefonní službu se považuje taková služba, která je poskytována za pohybu, bez přerušení komunikace (umožňující tzv. handover mezi jednotlivými základnovými stanicemi dané veřejné mobilní telefonní sítě).

V souladu s definicí tohoto relevantního trhu je za ukončení hlasového volání považován pouze případ, kdy se jedná o veřejně dostupnou telefonní službu.

Jedná se tedy o relevantní trh elektronických komunikací pro podnikatele zajišťující veřejné mobilní telefonní sítě na základě oprávnění k využívání rádiových kmitočtů, zejména prostřednictvím technologií GSM, UMTS a CDMA, a poskytující na nich veřejně dostupnou mobilní telefonní službu koncovým uživatelům. Přenos volání je tedy realizován prostřednictvím mobilní přístupové sítě využívající rádiové kmitočty, přidělené podle Plánu využití rádiového spektra na základě použité technologie.

Z věcného vymezení trhu jsou vyloučeny služby poskytované v pevném místě, které jsou předmětem věcného vymezení relevantních trhů služeb poskytovaných v pevném místě. Jedná se o případy, kdy je koncovému uživateli poskytovatelem služeb zrušena nebo omezena mobilita služeb např. technickým nebo technologickým řešením koncového bodu nebo přístupové sítě a prostřednictvím mobilní sítě je tak poskytována veřejně dostupná

telefonní služba v pevném místě. (Jedná se např. o služby poskytované v pevném místě prostřednictvím pevného připojení pobočkové ústředny (PABX) k ústředně veřejné mobilní telefonní síti nebo o služby s omezeným rozsahem kolem koncového bodu, kdy je rozsah vymezen pokrytím jediného přístupového bodu (hotspot nebo BTS)).

Služba ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích poskytovaná na velkoobchodní úrovni zahrnuje ukončení volání (terminaci) na telefonní čísla v jednotlivých mobilních sítích vymezená ve vyhlášce o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací vydané k provedení § 29 odst. 4 Zákona, která se skládají z přístupového kódu veřejné mobilní telefonní sítě a doplňkových číslic. Součástí trhu nejsou volání na čísla s přístupovými kódy ke službám elektronických komunikací, na kterých jsou dále poskytovány služby obsahu.

Úřad zkoumal dané vymezení trhu z hlediska možných substitutů na straně poptávky a nabídky a konstatoval, že nenalezl substitut k ukončení hlasového volání (terminaci) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

Stávající technické řešení neumožňuje volajícímu volbu doručení volání, tj. doručení hlasového volání do jiné sítě než je síť operátora, v níž je číslo volaného umístěno. Technické řešení sítě a koncová zařízení umožňují pouze směrování doručení hovoru na koncový bod sítě v pevném místě nebo koncový bod veřejné mobilní telefonní sítě, a to podle dočasného výběru volaného. Takovéto služby jsou nabízeny výhradně na maloobchodní úrovni poskytovatele obou služeb jako doplňkové. Využití těchto služeb nemá vliv na velkoobchodní prodej služeb ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

Vzhledem k masovému poskytování služby SMS zpráv v mobilních telefonních sítích, rozvoji širokopásmového přístupu k síti Internet v mobilních sítích, technickým zdokonalením hlasových volání prostřednictvím IP protokolu a rozšíření bezdrátových sítí v České republice Úřad zvažoval jako možné substituty k ukončení hlasového volání (terminaci) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích: a) ukončení SMS zpráv v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích, b) ukončení volání prostřednictvím IP protokolu v jednotlivých veřejných datových mobilních sítích a c) ukončení volání prostřednictvím IP protokolu v jednotlivých veřejných bezdrátových sítích (WiFi, WiMax):

a) ukončení SMS zpráv v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích

I když Úřad v souladu s Explanatory Note předpokládá, že pro koncového uživatele by SMS zpráva mohla představovat neplnohodnotnou náhradu za hlasová volání, substituce hlasového volání s SMS zprávami z technologického hlediska není možná s ohledem na skutečnost, že hlasová a SMS komunikace využívají jiné technologické zázemí. Přenosu hlasu je separátně vyhrazen hovorový kanál a pro přenos SMS je využita signalizační síť. Z toho vyplývá, že může docházet ke zpoždění doručování SMS zpráv s ohledem na okamžitou přenosovou kapacitu signalizační sítě. Přenos hlasu je poskytován v real time módu.

Úřad proto zastává názor, že ukončení SMS zpráv v jednotlivých mobilních sítích není substitutem k ukončení hlasového volání (terminaci) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

b) ukončení hlasových volání prostřednictvím IP protokolu (terminace) v jednotlivých veřejných datových mobilních sítích

Situace 1) poskytovatel služby ukončení hlasových volání prostřednictvím IP protokolu (terminace) v jednotlivých datových mobilních sítích je shodný s provozovatelem sítě

Úřad zkoumal možnosti hlasových volání v mobilních sítích UMTS a CDMA, kde je priorita nastavena pro přenos hlasových volání. Pokud je v mobilní síti již tato priorita vytvořena, je to omezením pro poskytování další plnohodnotné hlasové služby

ve srovnatelné kvalitě v mobilní datové síti. Z hlediska poptávky je možno konstatovat, že by se jednalo o nákladově a funkčně nevyhovující alternativu k ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích. Nákladově by volaný uživatel u jinak (ze strany volaného) nezaplatňované služby terminace (nejsou hrazeny paušály za přístup a volání hradí volající) hradil přístup k síti Internet a pro uskutečnění hovoru by bylo třeba zajistit pohotovostní režim mobilního koncového zařízení.

Limitujícím faktorem v případě sítí UMTS je rovněž pokrytí, které neumožňuje v současné době, ani po dobu účinnosti analýzy relevantního trhu, vytvoření plnohodnotné náhrady k hlasovým voláním v mobilních telefonních sítích.

Pokud vysokorychlostní datové sítě UMTS a CDMA jsou budovány za účelem rychlého mobilního přístupu k síti Internet a provozovatel sítě současně poskytuje i hlasová volání v mobilní telefonní síti s dostatečnou kapacitou, nelze očekávat, že by na datové síti nabízel alternativní službu k ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích. Změnu v tomto jednání podnikatele nelze očekávat ani výhledově (po dobu účinnosti analýzy relevantního trhu).

U hlasových volání prostřednictvím IP protokolu v datových mobilních sítích, u kterých nelze zajistit kvalitu odpovídající kvalitě přenosu hlasu v mobilních telefonních sítích, tj. nedochází k vytvoření samostatného stálého přenosového kanálu pro přenos hlasových paketů s jejich prioritizací, nelze zajistit splnění povinnosti dle § 33 Zákona. Tato hlasová volání nejsou považována za substitut veřejně dostupné telefonní služby.

Situace 2) poskytovatel služby ukončení hlasových volání prostřednictvím IP protokolu (terminace) v jednotlivých datových mobilních sítích je nezávislý/odlišný na provozovateli sítě

Pro poskytování služeb volání prostřednictvím IP protokolu není rozhodující způsob přístupu k síti Internet. Prostředí sítě Internet je možno považovat z pohledu poskytovatele služeb volání prostřednictvím IP za nezávislé. Zda se jedná o službu poskytovanou v pevném místě či mobilní je určeno pouze přístupem k síti Internet poskytovaným jiným podnikatelem. Poskytovatel služeb volání prostřednictvím IP protokolu rovněž může v těchto případech nabízet pouze hlasová volání, u kterých není zajištěna odpovídající kvalita vytvořením samostatného stálého kanálu určeného pro prioritní přenos hlasových paketů. U těchto volání nelze zajistit splnění povinnosti dle § 33 Zákona. Tato hlasová volání nejsou považována za substitut veřejně dostupné telefonní služby.

Úřad proto zastává názor, že ukončení hlasových volání prostřednictvím IP protokolu v datových mobilních sítích není substitutem k ukončení hlasového volání (terminaci) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

c) ukončení hlasových volání prostřednictvím IP protokolu (terminace) v jednotlivých veřejných bezdrátových sítích (WiFi, WiMax)

Úřad zvažoval, zda by ukončení hlasových volání v ostatních bezdrátových sítích mohlo být ze strany nabídky substitutem k ukončení hlasových volání v mobilních sítích, zejména pak v sítích zajišťovaných technologií WiFi a WiMax, a vyslovil domněnku, že by se o substitut jednat mohlo. Síť WiFi jsou v České republice budovány sice masivně, ale lokálně velkým množstvím operátorů na různé technické úrovni a s různým počtem účastníků trvalého nebo dočasného charakteru. Není vybudováno souvislé celostátní pokrytí těmito sítěmi. Současný stav ani předpokládaný rozvoj v období dalších tří let neumožní zajištění služeb pro koncového uživatele v porovnatelném rozsahu a kvalitě s mobilními sítěmi s celostátním pokrytím. Pro poskytování veřejně dostupné telefonní služby by bylo nezbytné rovněž zajistit splnění povinnosti dle § 33 Zákona. Úřad bude rozvoj těchto sítí průběžně sledovat.

Úřad proto zastává názor, že ukončení hlasových volání v jednotlivých veřejných bezdrátových sítích není substitutem k ukončení hlasového volání (terminaci) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

2.2 Územní vymezení

Službu ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích může poskytovat výhradně jen ten operátor, do jehož sítě je volaný účastník připojen. Každý podnikatel poskytující ukončení hlasových volání v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích uplatňuje vůči uživatelům/odběratelům stejné ceny v rámci své veřejné mobilní telefonní sítě a soutěžní podmínky jsou tedy na celém území České republiky dostatečně homogenní. Podnikatelé neomezují svoji nabídku služeb ukončení volání na vybrané regiony, ale nabízí služby plošně na území celé České republiky.

Úřad proto došel k závěru, že územním vymezením relevantního trhu č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích je území celé České republiky.

2.3 Časové vymezení

Na mobilním trhu v současné době působí čtyři podnikatelské subjekty, které provozují veřejné mobilní sítě, jak je uvedeno v Tab. č. 1 (informace o pokrytí území a obyvatelstva jsou vztaženy k 31. 12. 2008):

Tab. č. 1: **Pokrytí území a obyvatelstva ČR signálem mobilních sítí**

Mobilní operátor		sít' GSM	sít' UMTS	sít' CDMA
Telefónica O2 Czech Republic, a.s.	pokrytí území	95,5 %	2,1 %	80,5 %
	pokrytí obyvatelstva	98,9 %	16,5 %	89,8 %
T-Mobile Czech Republic a.s.	pokrytí území	97,1 %	26,5 %	
	pokrytí obyvatelstva	99,8 %	60,0 %	
Vodafone Czech Republic a.s.	pokrytí území	91,0 %		
	pokrytí obyvatelstva	99,1 %		
MobilKom, a.s.	pokrytí území			63,0 %
	pokrytí obyvatelstva			84,0 %

Telefónica O2 Czech Republic, a.s. – síť CDMA není využívána pro poskytování veřejně dostupné telefonní služby,

T-Mobile Czech Republic a.s. – síť UMTS v současné době není využívána pro poskytování veřejně dostupné telefonní služby,

Vodafone Czech Republic a.s. – síť UMTS nebyla k 31. 12. 2008 komerčně provozována.

Na základě věcného vymezení byly do trhu zařazeny pouze veřejné mobilní telefonní sítě, na nichž jsou poskytovány služby ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích.

S ohledem na charakter trhu se nepředpokládá významná změna v jeho vývoji, proto je časový rámec pro analýzu vymezen obdobími tří let.

3. Analýza relevantního trhu

3.1 Samostatná významná tržní síla

Tržní podíl a vývoj tržních podílů

Vzhledem ke skutečnosti, že ukončit hlasové volání může pouze ten poskytovatel, v jehož síti se volané číslo nachází, má každý poskytovatel služeb na relevantním trhu ukončení hlasového volání v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích tržní podíl 100 % v jednotlivé (vlastní) veřejné mobilní telefonní síti.

Kritérium svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

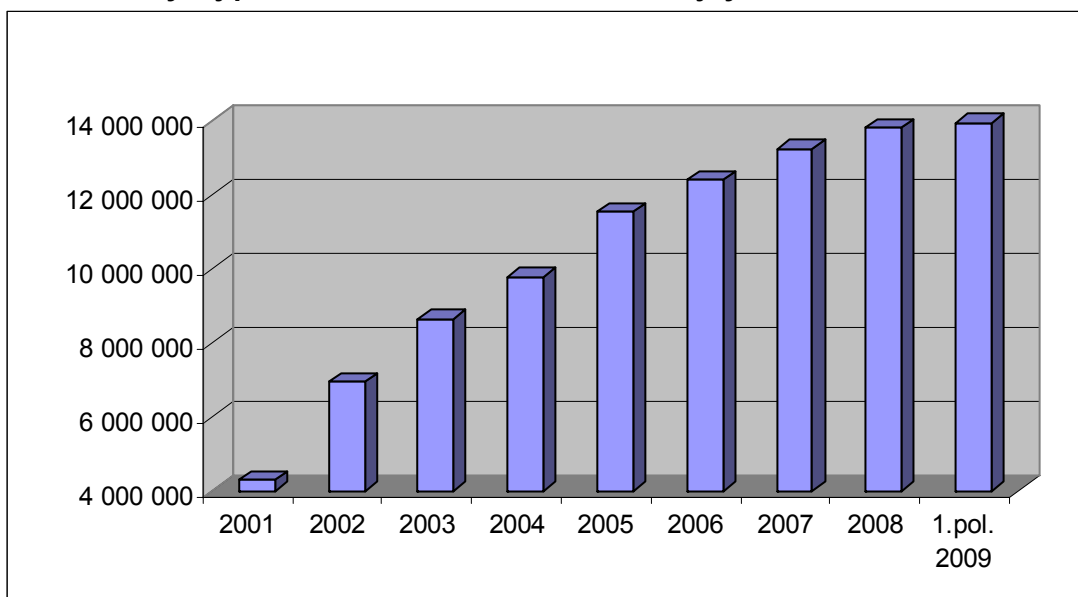
Úřad vychází z teze, že významný tržní podíl sám o sobě předem nevylučuje určitou konkurenci na trhu. Pouze umožňuje podnikatelskému subjektu, který v takovém postavení je, určovat nebo alespoň znatelně ovlivňovat podmínky, za kterých se taková konkurence vyvíjí a obecně jednat bez ohledu na omezení konkurence, pokud mu takové chování nepůsobí újmu. V prostředí ex-ante regulace je tržní síla zásadně měřena porovnáním síly dotyčného podnikatelského subjektu zvýšit ceny tím, že omezí výkon, aniž by utrpěl významné ztráty prodejů nebo výnosů.

Úřad proto analyzoval i podíl a vývoj tržních podílů poskytovatelů služby ukončení hlasových volání ve všech veřejných mobilních telefonních sítích vyjádřený v počtu terminovaných minut a v počtu účastníků a vyhodnotil i další kritéria podle stanovené Metodiky.

Při provedení analýzy vzal Úřad v úvahu, že společnost MobilKom, a.s. zahájila poskytování mobilních telefonních služeb 16. května 2008 a rovněž, že veřejná mobilní telefonní síť v technologii UMTS společnosti Telefonica O2 Czech Republic, a.s. je pro hlasová volání do současné doby používána pouze společně nebo v kombinaci s veřejnou mobilní telefonní sítí v technologii GSM (nejsou vytvářeny speciální tarify pro UMTS hlasová volání ani aktivovány za tímto účelem specifické SIM karty). V níže uvedených grafech jsou proto uvedeni pouze jako GSM účastníci, ale v provozu je zahrnut jak provoz v GSM, tak i UMTS veřejné mobilní telefonní síti tohoto poskytovatele.

Velikost tržního podílu ukončení hlasového volání ve všech veřejných mobilních telefonních sítích

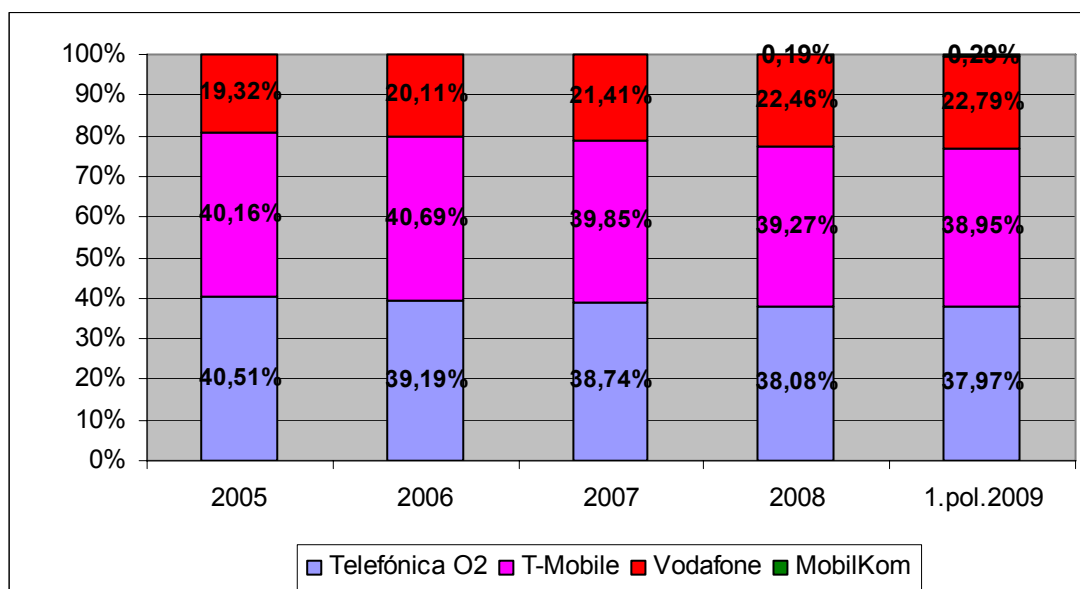
Graf č. 1: Vývoj počtu účastníků v mobilních veřejných telefonních sítích celkem

Graf č. 1 podává souhrnný přehled o vývoji počtu účastníků ve veřejných mobilních telefonních sítích celkem od roku 2001. Vývoj počtu účastníků v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích je sledován jako stavová veličina vždy k 31. prosinci daného roku. Počet účastníků je stanoven jako počet aktivních SIM karet, vypočtený podle jednotné metodiky stanovené Úřadem. Z grafu je zřejmý rostoucí celkový počet účastníků.

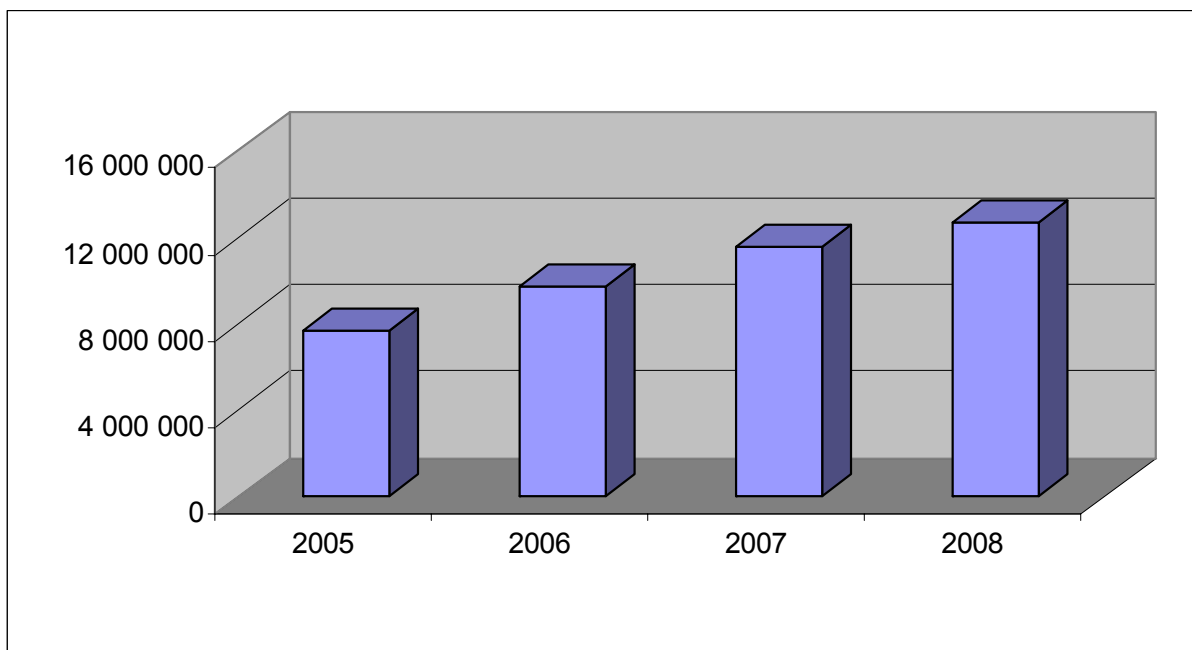
Počet aktivních SIM karet, kterým je počet účastníků vyjadřován, za sledované období vzrostl na hodnotu 13 948 078, což představuje téměř 325 % nárůst v porovnání s rokem 2001. Růstový trend se v posledních letech snižuje, meziroční nárůst v roce 2008 dosáhl hodnoty 4,37 %, z toho 0,19 % se na tomto nárůstu podílela společnost MobilKom, a.s., která vstoupila na trh v průběhu roku 2008. Za první pololetí 2009 činil nárůst 1,03%, přičemž podíl společnosti MobilKom, a.s. k 30. 6. 2009 vzrostl na 0,29 %. Celkový nárůst lze považovat za odpovídající dosažené hodnotě penetrace, udávané jako poměr počtu SIM karet na počet obyvatel České republiky. Penetrace k 31. prosinci 2008 dosáhla hodnoty 132,17 % (použit údaj o počtu obyvatelstva k 30. září 2008).

Graf č. 2: Vývoj tržních podílů poskytovatelů služby ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích vyjádřený v počtu účastníků

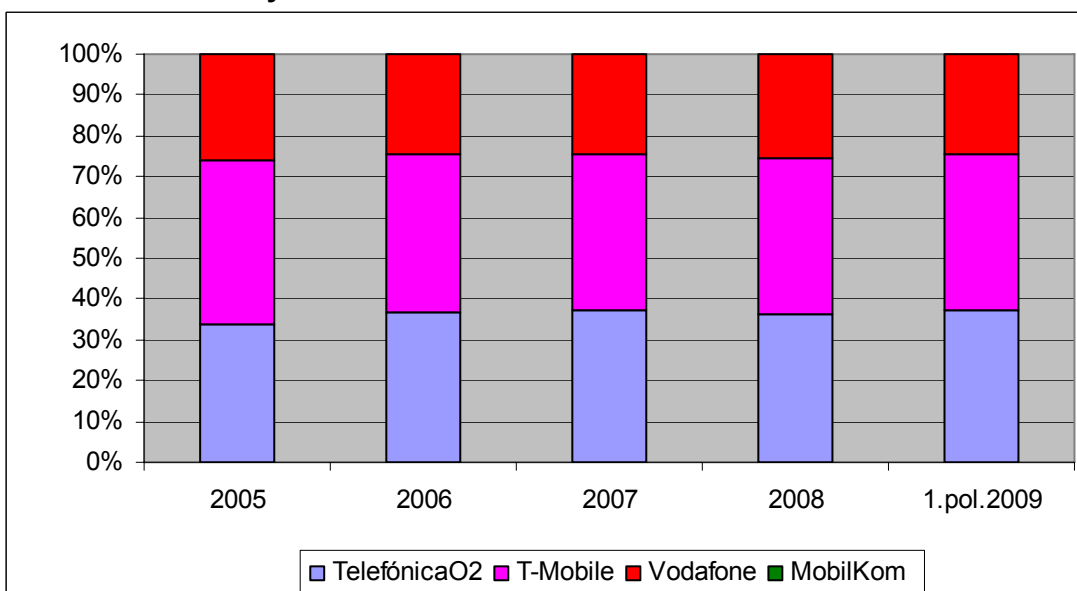
Graf č. 2 znázorňuje vývoj tržních podílů jednotlivých poskytovatelů služeb na počtu účastníků za poslední čtyři roky. Ve sledovaném období dochází ke změnám v tržních podílech jednotlivých poskytovatelů služeb. Zatímco u společností T-Mobile Czech Republic, a.s. a Telefonica Czech Republic, a.s. dochází ke snižování tržních podílů, podíl společnosti Vodafone Czech Republic a.s., která vstoupila na trh jako poslední GSM operátor, se postupně zvyšuje. Tržní podíl společnosti MobilKom, a.s., která vstoupila na trh v průběhu roku 2008, činil k 31. prosinci 2008 0,19 %, což je zanedbatelný tržní podíl. Ke stejnému datu činil tržní podíl společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. 39,27 %, společnost Telefonica Czech Republic, a.s. 38,08 % a společnost Vodafone Czech Republic a.s. 22,46 %. Tržní podíl společnosti MobilKom, a.s. činil k 30. 6. 2009 0,29 %, což je sice 55% nárůst oproti počtu účastníků vykázanému k 31. prosinci 2008, ale i nadále zůstává zanedbatelný. Ke stejnému datu činil tržní podíl společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. 38,95 %, společnost Telefonica Czech Republic, a.s. 37,97 % a společnost Vodafone Czech Republic a.s. 22,79 %. Nárůst počtu účastníků v průběhu 1. pololetí 2009 vykázali všichni mobilní operátoři.

Graf č. 3: Vývoj celkového počtu terminovaných minut ve veřejných mobilních telefonních sítích

Graf č. 3 znázorňuje vývoj celkového počtu terminovaných minut ve veřejných mobilních telefonních sítích. Z grafu je zřejmý rostoucí celkový objem terminovaných minut provozu ve veřejných mobilních telefonních sítích. V porovnání s rokem 2005 počet ukončovaných minut hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích v roce 2008 vzrostl na cca 164 %.

Graf č. 4: Vývoj tržních podílů poskytovatelů služby ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích vyjádřený v počtu ukončených minut

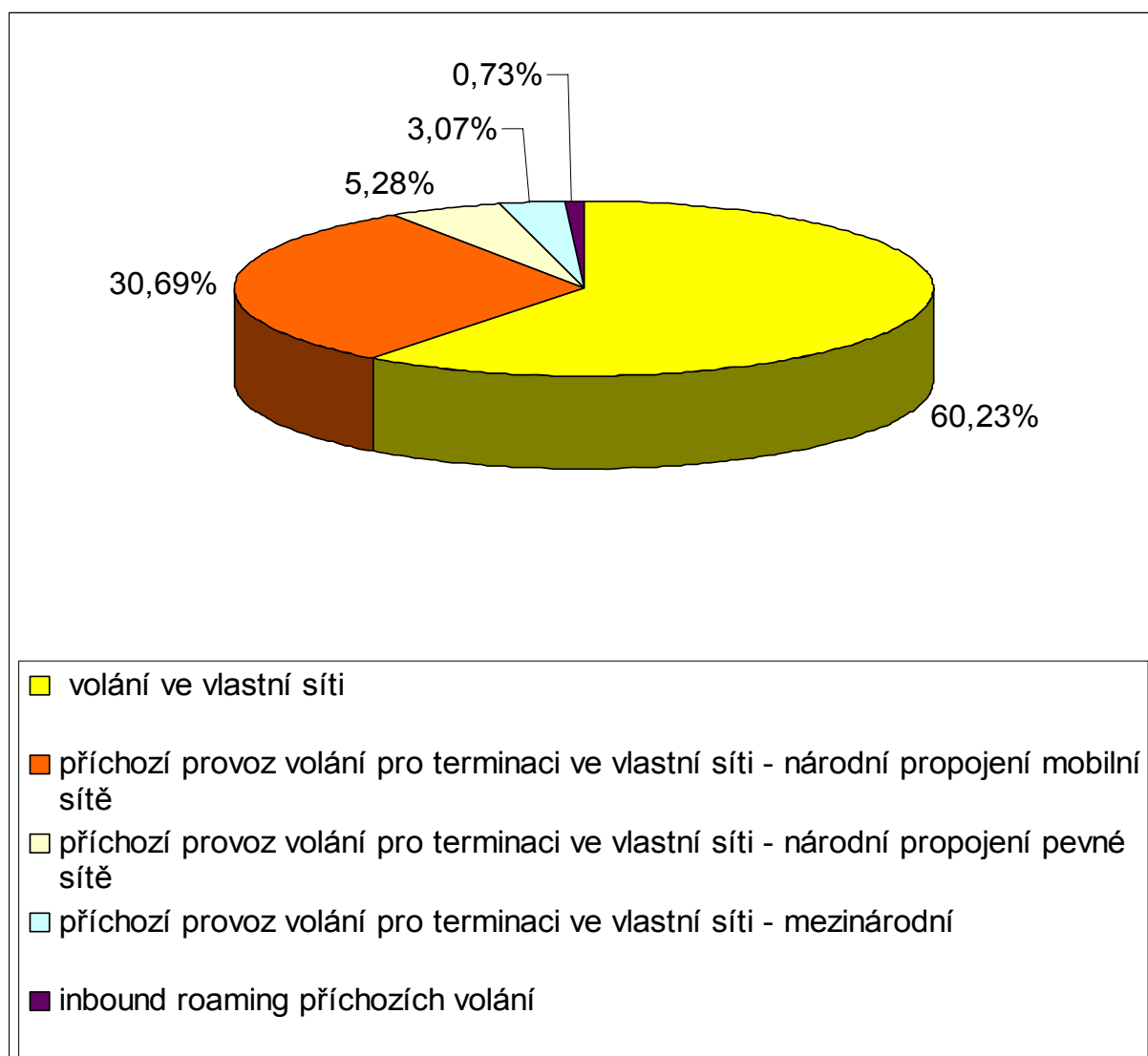

Z grafu č. 4, který znázorňuje vývoj tržních podílů jednotlivých poskytovatelů služeb, je od roku 2006 patrný mírně se zvyšující tržní podíl společnosti Vodafone Czech Republic a.s., podíl dalších dvou poskytovatelů je v období let 2006 - 2008 mírně rozkolísaný v rozmezí 0,45 – 0,75 %. Od roku 2008 je do vývoje tržních podílů zahrnuta i společnost

MobilKom, a.s., která zahájila poskytování služby v průběhu roku 2008 poskytovat služby a jejíž tržní podíl představuje 0,03 % v roce 2008 a 0,17 % k 30. 6. 2009, což představuje zanedbatelný tržní podíl.

Tržní podíl jednotlivých společností na celkovém počtu ukončených minut hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích k těmto obdobím činil u společnosti T-Mobile Czech Republic a.s., **obchodní tajemství** %, společnosti Telefonica Czech Republic, a.s. **obchodní tajemství** % a společnosti Vodafone Czech Republic a.s. **obchodní tajemství** %.

Graf č. 5: **Struktura ukončovaných hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích vyjádřená v počtu terminovaných minut podle jednotlivých směrů volání k 31. 12. 2008**

Z grafu č. 5 je zřejmé, že více než 60 % ukončovaných minut hlasových volání tvoří ve veřejných mobilních telefonních sítích volání v rámci vlastní sítě. Struktura jednotlivých poskytovatelů služeb je obdobná, a to včetně společnosti MobilKom, a.s. Vliv na tuto skutečnost má zejména vytváření skupin uživatelů, jak u podnikových (např. VPN), tak i rezidentních zákazníků (např. preference několika vybraných čísel rodiny, přátel apod.), v rámci jednotlivé veřejné mobilní telefonní sítě. Poskytovatel služeb v rámci jednotlivých tarifů nabízí zvýhodněné podmínky pro tento typ volání.

3.1.2 Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

Ceny a ziskovost

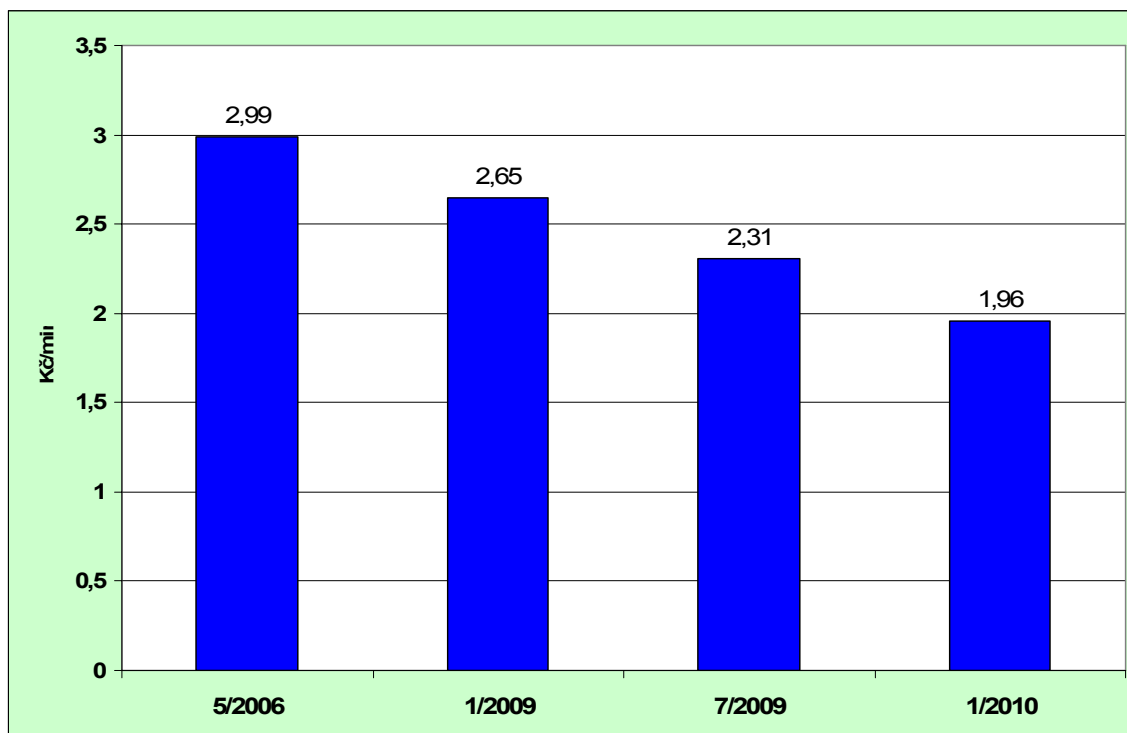
Ceny

Ceny za terminaci v mobilních sítích jsou od předchozí analýzy relevantního trhu, provedené v roce 2006, regulované pro tři podniky s významnou tržní silou, které byly stanoveny na základě provedené analýzy. Jedná se o společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. U čtvrtého mobilního operátora, který vstoupil na trh až v období po provedení předchozí analýzy, nejsou ceny za terminaci regulované. Společnost MobilKom, a.s. uplatňuje ceny za terminaci v mobilní síti odpovídající výši regulovaných cen stanovených pro výše uvedené operátory (podniky s významnou tržní silou na základě předchozí analýzy), tedy ceny symetrické bez zásahu Úřadu. Společnost MobilKom, a.s. zareagovala na snížení velkoobchodní ceny za ukončení volání od 1. února 2009 z 2,99 Kč/min na 2,65 Kč/min následným snížením svých maloobchodních cen u mobilního volání o 8 % - 10 %.

Regulovaná maximální cena 2,99 Kč/min byla stanovena jako symetrická (platná pro všechny podniky s významnou tržní silou) na základě historických nákladů váženým průměrem podle objemu terminovaných minut u jednotlivých operátorů. Úřad předložené historické náklady na terminaci volání v mobilní síti upravoval, a to tak, že vyloučil náklady, které přímo nesouvisí s velkoobchodní službou terminace a které operátoři na službu terminace alokovali. Regulované ceny jsou stanoveny jako ceny maximální a operátoři mohou uplatňovat ceny nižší. Při státních kontrolách podle § 56, odst. 4 zákona o elektronických komunikacích bylo zjištěno, že operátorům se snižují náklady na terminaci, což však operativně nepromítli do sjednávaných cen za terminaci. Z toho Úřad usoudil, že pokud by nebyla cena za terminaci regulovaná, uplatňovali by operátoři nepřiměřeně vysokou cenu za terminaci. Úřadem stanovená maximální cena zahrnovala přiměřený zisk ve výši 13,26 % WACC (vloženého kapitálu) a platila v období od 2. května 2006 do 1. února 2009.

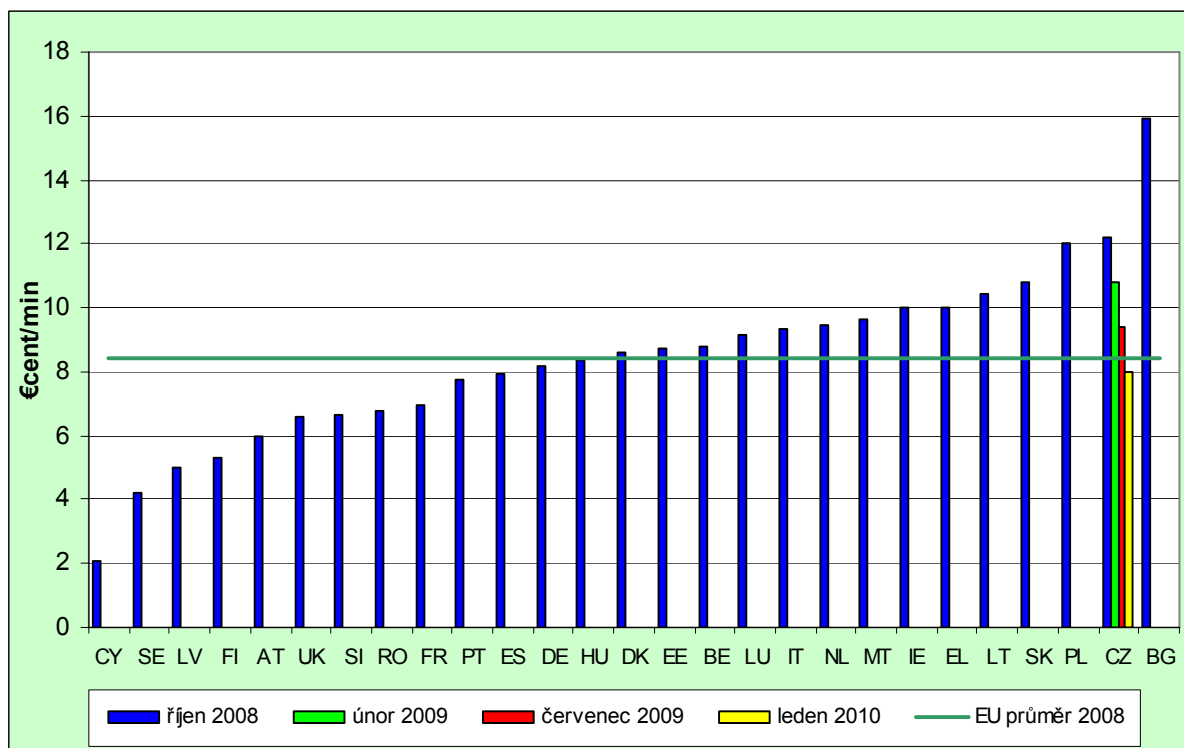
Úřad v roce 2008 na základě aktualizovaných výsledků oddělené evidence nákladů všech tří podniků s významnou tržní silou stanovil nové maximální ceny. Na základě zjištěného výrazného rozdílu mezi jednotkovými náklady na minutu terminovaného volání u jednotlivých mobilních operátorů Úřad rozhodl o snížení maximální ceny až na úroveň jednotkových nákladů operátora s nejnižšími vynaloženými náklady na terminaci. Cenová regulace stanovila postupné snižování maximálních cen za terminaci (glide-path) ve třech krocích až na úroveň 1,96 Kč/min v posledním kroku s účinností od 1. ledna 2010 tak, jak je to uvedeno v grafu č. 6.

Graf č. 6: Vývoj cen za terminaci ve veřejných mobilních telefonních sítích v ČR v Kč za minutu

Znamená to, že dojde k poklesu cen až o cca 35 % za období jednoho roku, což představuje výrazně vyšší pokles než průměrný pokles v EU. Průměrný pokles cen zemí v EU činil v roce 2007 12 % a v roce 2006 poklesly ceny za terminaci v mobilních sítích v průměru o 13 %.

Graf č. 7 Mezinárodní srovnání cen za terminaci ve veřejných mobilních telefonních sítích v €-centech za minutu

Zdroj: 14. implementační zpráva EK

Úřad zkoumal závislost maloobchodních cen za mobilní volání a velkoobchodních cen za ukončení volání ve veřejné mobilní telefonní síti, tj. zda dochází při snížení velkoobchodní ceny za terminaci i k jeho promítnutí do maloobchodních cen mobilního volání.

Velkoobchodní vstupy jsou nutnou součástí maloobchodních cen, tedy i velkoobchodní ceny za terminaci placené jiným mobilním operátorům jsou součástí nákladů vstupujících do maloobchodních cen za volání do jiných mobilních sítí. Úřad proto posuzoval, zda po snížení maximální výše velkoobchodní ceny za terminaci v mobilních sítích došlo k úpravě výše maloobchodních cen služeb mobilního volání.

Společnost MobilKom s účinností od 1. února 2009 promítla snížení maximální velkoobchodní ceny za terminaci z 2,99 Kč/min na 2,65 Kč/min do maloobchodních cen volání, které se tak snížily o 0,40 Kč/min.

U ostatních tří mobilních operátorů se snížení velkoobchodní ceny ve sledovaném období od předchozí analýzy sice nepromítlo přímo do snížení maloobchodních cen, operátoři však zavedli nové tarifní struktury pro tarifní (post-paid) zákazníky, tzv. kreditní tarify, u nichž je možné čerpat měsíční paušál formou kreditu na volání a SMS. Jedná se o odlišný způsob čerpání paušálu, na rozdíl od tarifů minutových, které poskytovaly za měsíční paušál určitý počet volných minut.

Úřad zkoumal u nových kreditních tarifů změnu cen prostřednictvím cenových košů podle metodiky OECD 2006 pro mobilní služby pro uživatele s nízkou spotřebou, středního uživatele a uživatele s vysokou spotřebou. Výsledky cenových košů pro dříve nabízené tarify a nově nabízené kreditní tarify Úřad porovnal a zjistil, že u nových tarifů zavedených v období po snížení velkoobchodní ceny došlo ke snížení cen pro koncové uživatele v rozpětí od 5 do 20 %.

Úřad si je vědom, že zavedení nových kreditních tarifů může být důsledkem nejen snížení velkoobchodních cen, ale i ostatních vlivů vývoje trhu a poptávky zákazníků. Nicméně konstatuje, že velkoobchodní ceny za terminaci placené jiným operátorům jsou součástí nákladů vstupujících do maloobchodních cen a jejich změna se tedy dříve či později promítá i do maloobchodních cen mobilního volání do cizích sítí. Proto lze konstatovat, že existuje jistá závislost mezi velkoobchodními cenami za terminaci a maloobchodními cenami mobilního volání. Nepřiměřeně vysoké neregulované velkoobchodní ceny proto mohou negativně ovlivňovat ceny pro koncové uživatele.

Ziskovost služby velkoobchodní terminace

Úřad v rámci analýzy posuzoval aktualizované historické náklady dříve stanovených podniků s významnou tržní silou (společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.) a zjistil, že výnosy vedené v oddělené evidenci za rok 2007 pokrývají jak vynaložené provozní náklady, tak i přiměřený zisk. Operátoři v roce 2007 dosáhli i zisku vyššího než je zisk přiměřený. Přiměřený zisk pro dané období byl dle opatření obecné povahy č. OOP/4/02.2008-1 pro účely vedení oddělené evidence nákladů a výnosů určen ve výši 13,26 % z vloženého kapitálu. Operátoři za rok 2007 dosáhli zisku v rozmezí mezi **obchodní tajemství** % až **obchodní tajemství** % z vloženého kapitálu. Současně platnou cenovou regulací došlo od 1. února 2009 ke snížení maximální velkoobchodní ceny za terminaci. Tato cena bude dle platné cenové regulace dále postupně snižována až do ledna 2010 tak, že celkové snížení bude činit 35 %. Toto se projeví ve snížení ziskovosti již v průběhu roku 2009. Na základě účetních výsledků za rok 2008 bude v rámci vydání rozhodnutí o ceně znovu posouzena ziskovost velkoobchodní terminace a maximální cena bude k 1. červenci 2010 stanovena podle nejnižších nákladů na terminaci dosažených nejefektivnějším operátorem.

Kritérium ceny a ziskovost svědčí o existenci samostatné významné tržní síly. Ve sledovaném období docházelo k poklesu cen jen díky nastavené cenové regulaci.

Ostatní kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

Další kritéria zaměřená na charakteristiku podniku Úřad nepovažuje na tomto relevantním trhu za určující při rozhodování o existenci významné tržní síly, a proto nejsou podrobena analýze.

3.1.3 Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Existence konkurence, existence potenciální konkurence, překážky vstupu na trh a překážky prohlubování konkurence

Služby ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích jsou specifické tím, že ukončit volání může pouze ten poskytovatel, v jehož síti se volané telefonní číslo nachází.

Kritéria svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

3.2 Výsledky vyhodnocení samostatné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Úřad konstatuje, že na relevantním trhu č. 7 – ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích je každý poskytovatel služby ukončení volání (terminace) podnikem s významnou tržní silou ve své síti. Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že každý poskytovatel služby ukončení volání má absolutní podíl (100 %) ve své vlastní síti.

V případě společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. zkoumaná kritéria svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

V případě společnosti MobilKom, a.s. sice zkoumaná kritéria svědčí rovněž ve prospěch existence samostatné významné tržní síly, ale její uplatnění na trhu Úřad ve sledovaném období nepředpokládá s ohledem na tržní podíl společnosti MobilKom, a.s. na celkovém trhu terminace ve veřejných mobilních telefonních sítích a jeho vývoj.

3.3 Zkoumání společné významné tržní síly

Koncentrace trhu

Vzhledem k charakteru relevantního trhu ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích neexistuje společná významná tržní síla, neboť provozovatelé jednotlivých veřejných telefonních sítí mají ve své síti monopolní postavení.

Další kritéria

Žádné z dalších kritérií nenesvědčí pro existenci společné významné tržní síly.

3.4 Výsledky vyhodnocení společné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že na relevantním trhu č. 7 – ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích neexistují podniky se společnou významnou tržní silou.

3.5 Přenesená významná tržní síla

Úřad konstatuje, že na relevantním trhu č. 7 – ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích je každý poskytovatel služby ukončení

volání (terminace) podnikem s významnou tržní silou ve své síti, proto zkoumání, zda na analyzovaný trh není přenesena významná tržní síla z jiného trhu, je bezpředmětné.

3.6 Závěry k analýze trhu

Úřad konstatuje, že trh č. 7 – ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podniky s významnou tržní silou a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže (regulace ex post) nepostačují k řešení daného problému. Z provedené analýzy vyplývá, že pozice podniků s významnou tržní silou na analyzovaném trhu je natolik silná, že pro fungování trhu je nezbytné předem stanovit některé podmínky pro jejich podnikání. Ukončit volání může pouze ten poskytovatel, v jehož síti se volané účastnické číslo nachází. Z toho vyplývá, že každý z poskytovatelů působících na relevantním trhu ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích je poskytovatelem s významnou tržní silou.

Úřad konstatuje, že analyzovaný trh v přiměřeném časovém období nesměřuje k rozvoji efektivní konkurence. Pozice poskytovatelů je na analyzovaném trhu natolik silná, že dosud vyžadovala stanovení podmínek podnikání na základě ex ante regulace. Postup pouze podle principů ex post regulace by nebyl dostatečně účinný.

Stanovené podmínky podnikání musí být přiměřené zjištěnému podílu těchto poskytovatelů na celkové terminaci v mobilních sítích. Úřad shledal, že existují rozdíly ve vyhodnocení kritérií pro uplatnění významné tržní síly mezi společnostmi MobilKom, a.s. a ostatními poskytovateli služeb na tomto trhu. Úřad na základě provedené analýzy dospěl k závěru, že pozice společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. je natolik významná, že u těchto společností zachová povinnosti uložené na základě předchozí analýzy, a to nápravná opatření podle § 51 odst. 3 písmene a) až d) Zákona. Pozice společnosti MobilKom, a.s. je odlišná od ostatních poskytovatelů služeb na tomto trhu, a proto stanovení shodných nápravných opatření by znamenalo nepřiměřenou regulační zátěž pro tuto společnost.

Analýza dále prokázala, že na trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysoké ceny v neprospěch koncových uživatelů v případech, kdy není uplatněna cenová regulace. Tržní síla společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. je natolik významná, že v případě, že by nebyla uplatněna regulace cen na analyzovaném trhu, by společnosti účtovaly nepřiměřeně vysoké ceny za terminaci. To by se projevilo v neprospěch koncových uživatelů, protože koncové maloobchodní ceny v sobě zahrnují jako významnou složku velkoobchodní cenu za terminaci. Úřad proto konstatuje, že nápravná opatření podle § 51 odst. 3 písmene a) až d) Zákona by nevedla sama o sobě k nápravě a navrhuje u těchto tří operátorů ceny nadále regulovat.

Postavení nového mobilního operátora MobilKom, a.s. na celkové mobilní terminaci není natolik významné, aby docházelo k naplnění podmínek pro uložení cenové regulace podle § 57 odst. 1 Zákona. Úřad proto považuje na základě vyhodnocení všech kritérií za dostatečné uložit společnosti MobilKom, a.s. pouze nápravná opatření podle § 51 odst. 3 písmene a) a b) Zákona. Úřad s ohledem na dosavadní průběh uzavírání smluvních vztahů neočekává negativní dopad z neuplatnění povinností souvisejících s regulací cen u společnosti MobilKom, a.s. Již v průběhu analýzy uzavřel MobilKom, a.s. se všemi mobilními operátory smlouvy o propojení, které zohledňují všechny tři kroky postupného snižování cen za terminaci podle platného rozhodnutí o ceně. Při případném řešení sporů bude Úřad vycházet z principu symetrické regulace cen.

Úřad na tomto trhu neshledal existenci společné významné tržní síly ani přenesené významné tržní síly.

4. Nápravná opatření

4.1 Platná regulační opatření

4.1.1 Regule ze zákona

Povinnost podnikatele podle § 80 odst. 2 Zákona je nejpozději do 10 dnů ode dne uzavření smlouvy o přístupu nebo smlouvy o propojení sítí předat Úřadu úplné znění uzavřené smlouvy, včetně příloh. Stejná povinnost platí i pro předávání změn a dodatků smlouvy o přístupu nebo smlouvy o propojení.

4.1.2 Regule uplatněná Úřadem na daném trhu podle předchozí analýzy

Podnikům s významnou tržní silou (společnostem Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Vodafone Czech Republic a.s. a T-Mobile Czech Republic a.s.) byly uloženy povinnosti rozhodnutími č. REM/16/04.2006-20, č. REM/16/04.2006-19 a č. REM/16/04.2006-21, která nabyla právní moci dne 2. května 2006. Tato rozhodnutí byla později změněna rozhodnutími č. REM/16/08.2007-12, č. REM/16/08.2007-11 a č. REM/16/08.2007-10, která nabyla právní moci dne 15. srpna 2007, resp. 16. srpna 2007. Uložené povinnosti po provedených změnách podle jednotlivých písmem § 51 odst. 3 Zákona a souvisejících opatření obecné povahy (č. A/16/04.2006-20) byly:

- a) umožnit přístup ke specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona pro účel ukončení volání (terminace) ve veřejné mobilní telefonní síti účastníka řízení podle § 85 Zákona, a to
 1. propojovat sítě nebo síťová zařízení,
 2. vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na propojení sítí nebo síťovým zařízením účastníka řízení pro volání na čísla veřejné mobilní telefonní sítě vymezená v § 5 odst. 2 a příloze č. 1 části 6 vyhlášky č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací, která se skládají z přístupového kódu veřejné mobilní telefonní sítě a doplňkových čísel,
 3. vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup ke svým přiřazeným prostředkům pro služby ukončení volání,a to za podmínek určených referenční nabídkou propojení.
- b) průhlednosti podle § 82 Zákona, a to
 1. uveřejnit referenční nabídku propojení s uvedením popisu příslušných nabídek rozdělených na části podle potřeb trhu a souvisejících smluvních podmínek včetně cen v souladu s opatřením obecné povahy vydaným k provedení § 82 odst. 4 Zákona, kterým se stanoví rozsah, forma a způsob uveřejňování informací týkajících se přístupu k síti nebo propojení sítí elektronických komunikací, jakož i náležitosti, rozsah a forma referenční nabídky přístupu nebo propojení,
 2. uveřejňovat informace týkající se propojení sítí elektronických komunikací v souladu s opatřením obecné povahy vydaným k provedení § 82 odst. 4 Zákona, kterým se stanoví rozsah, forma a způsob uveřejňování informací týkajících se přístupu k síti nebo propojení sítí elektronických komunikací, jakož i náležitosti, rozsah a forma referenční nabídky přístupu nebo propojení.
- c) nediskriminace podle § 82 Zákona, a to
 1. uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele,
 2. poskytovat ostatním podnikatelům služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní.
- d) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona, a to

vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů v souladu s opatřením obecné povahy vydaným k provedení § 86 odst. 3 Zákona tak, aby

1. při sjednávání cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby.

e) související s regulací cen podle § 56 a 57 Zákona

všem podnikům s významnou tržní silou byla rozhodnutími o ceně uložena povinnost související s regulací cen podle § 51 odst. 3 písmene g) Zákona a souvisejícího opatření obecné povahy (č. A/16/04.2006-20) a to stanovením maximálních cen podle § 58 odst. 1 písmene a) Zákona.

Cenová regulace byla uložena společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. Cenová regulace stanovila prostřednictvím rozhodnutí o ceně symetrickou maximální cenu ve výši 2,99 Kč/min. Cena vycházela z historických nákladů všech tří mobilních operátorů a byla stanovena jako vážený průměr jednotkových nákladů na minutu terminovaného provozu vážených počtem minut terminovaných u jednotlivých mobilních operátorů.

Rozhodnutí o ceně vydaná v roce 2006 byla následně změněna v roce 2007, kdy bylo vydáno rozhodnutí o ceně pro výše zmíněné společnosti, kterým se měnil rozsah regulace. Rozsah byl nově stanoven na volání příchozí z jiné veřejné sítě elektronických komunikací a ukončená (terminovaná) ve veřejné mobilní telefonní síti každého operátora na účastnická čísla, která se skládají z přístupového kódu veřejné mobilní telefonní sítě a doplňkových číslic a jsou vymezená v § 5 odst. 2 a příloze 1 části 6 vyhlášky č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací. Z regulace tak byla vyjmuta terminace volání na jiná čísla, než výše uvedená, například na čísla, na kterých jsou poskytovány služby se zvláštním tarifem.

Podruhé byla původní rozhodnutí o ceně změněna v lednu 2009. Tato rozhodnutí o ceně stanovila nové i nadále symetrické maximální ceny pro všechny tři operátory platné od 1. února 2009. Rozhodnutí o ceně prostřednictvím glide-path stanovilo ve třech krocích postupné snižování cen celkem o 35 %. Úřad při stanovení cen vycházel z nejnižších nákladů na minutu terminovaného provozu na základě výsledků oddělené evidence výnosů a nákladů předložených všemi třemi mobilními operátory. První krok od 1. února 2009 představuje snížení maximální ceny na 2,65 Kč/min, druhý krok od 1. července 2009 představuje snížení na 2,31 Kč/min a poslední krok od 1. ledna 2010 představuje snížení na 1,96 Kč/min. Tato hodnota představuje nejnižší jednotkový náklad vynaložený na minutu terminovanou v sítích jednotlivých mobilních operátorů.

Tím, že byly po prvním kole analýzy relevantního trhu regulovány ceny za terminaci všem podnikům s významnou tržní silou bez výjimky, byl vytvořen tlak na ostatní nově vstupující operátory na trh, aby neuplatňovali nepřiměřeně vysoké ceny za terminaci. Nově vstupujícímu operátorovi MobilKom, a.s. proto nemusela být uložena cenová regulace.

Maximální ceny v rozhodnutích o ceně vydaných v roce 2006 zahrnovaly přiměřený zisk ve výši 13,26 % WACC (vloženého kapitálu) podle opatření obecné povahy č. OOP/4/03.2006-3. Rozhodnutí o ceně vydaná v roce 2008 zahrnovala přiměřený zisk ve výši 11,5 % WACC (vloženého kapitálu), který byl stanoven v opatření obecné povahy č. OOP/4/02.2008-1.

Hlavním cílem regulace uplatněné na základě minulé analýzy relevantního trhu bylo zajistit trvalé konkurenční prostředí na relevantním trhu v zájmu koncových uživatelů a spotřebitelů.

4.1.3 Vyhodnocení stávajících opatření

Tato část analýzy se zaměřuje na povinnosti uložené v rámci minulé analýzy s důrazem na to, zda jsou tyto povinnosti plněny a zda je jejich rozsah a specifikace dostatečný pro zlepšení konkurenčního prostředí na analyzovaném trhu. Úřad přitom bral v potaz situaci na analyzovaném trhu, podněty alternativních operátů a reakce podniku s významnou tržní silou.

Všechny tři společnosti splnily povinnost průhlednosti. Dne 25. července 2006 byly zveřejněny v Částce 21 Telekomunikačního věstníku jejich referenční nabídky propojení, v případě společnosti T-Mobile Czech Republic, a.s. pak již dne 29. června v částce 17 Telekomunikačního věstníku. Úřad zkoumal referenční nabídky s ohledem na skutečnost, zda jsou v souladu s opatřením obecné povahy vydaným k provedení § 82 odst. 4 Zákona, kterým se stanoví rozsah, forma a způsob uveřejňování informací týkajících se přístupu k síti nebo propojení sítí elektronických komunikací, jakož i náležitosti, rozsah a forma referenční nabídky přístupu nebo propojení (opatření obecné povahy č. OOP/7/07.2005-12 ve znění opatření obecné povahy č. OOP/7/01.2006-1 (dále jen „OOP č. 7“). Toto zkoumání prokázalo formální nedostatky, které spočívaly v odchylkách referenčních nabídek od znění OOP č. 7. Nicméně tyto formální nedostatky neměly vliv na faktické plnění povinností uložených rozhodnutími REM. Tento závěr potvrzuje i skutečnost, že v období od poslední analýzy trhu Úřad neregistroval žádné podání operátorů v této věci, ani neřešil žádné spory mezi operátory postupem podle § 127 Zákona.

Posuzování podnětů

Úřad dále posuzoval podněty, které souvisely s daným relevantním trhem.

Podněty se týkaly nadstavbového balíčku společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s. „Balíček 1000 minut do mobilní sítě“, v rámci kterého bylo možné volat do mobilních sítí v České republice za 500 Kč bez DPH. Tento balíček je určen firemním zákazníkům, kteří využívají technologii VoIP připojení.

Úřad u společnosti Telefónica O2 prověřoval, zda poskytováním nadstavbového balíčku „Balíček 1000 minut do mobilních sítí“ nedochází na maloobchodní i velkoobchodní úrovni k porušování povinností uložených podle REM/5/10.2006-66 nebo podle REM/16/04.2006-20 a zda nedochází ke neodůvodněnému křížovému financování.

Úřad při posouzení vycházel ze skutečných hodnot počtu účastníků tohoto balíčku a počtu minut provozu v rámci tohoto balíčku, nákladů na originaci v pevných sítích, nákladů na terminaci do mobilních sítí ve výši velkoobchodně účtovaných cen společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s. ostatním operátorům a dalších souvisejících nákladů (propojovací okruhy, retailové náklady).

V rámci šetření byly porovnány skutečné počty zákazníků, kteří využívají nadstavbový balíček „Balíček 1000 minut do mobilních sítí“ a jimi realizované minuty aplikované na síťové náklady (originace, propojovací okruhy, terminace) a nesíťové náklady (retailové náklady a billing) s cenou 500 Kč bez DPH. Bylo prokázáno, že zákazník přihlášený k tomuto balíčku, v průměru nespotřebuje nabízených 1000 minut volání. Náklady na skutečně spotřebované minuty jsou pokryty cenou nadstavbového balíčku a služba je zisková. Nebylo tedy potvrzeno křížové financování.

Jak je uvedeno výše, Úřad při šetření vycházel z platných velkoobchodních cen za originaci v pevné síti a terminaci v mobilních sítích uplatňovaných společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s. na velkoobchodě, které byly i vstupem pro vyčíslení nákladů na minutu volání. Jsou to ceny, které platí alternativní operátoři za terminaci a originaci a jsou to tedy náklady, které má i alternativní operátor. Do výpočtu byly rovněž zahrnuty náklady na propojovací okruhy, retailové náklady a náklady na vyúčtování služby. Na základě výsledku tohoto šetření bylo možno konstatovat, že balíček je replikovatelný. Rovněž bylo

prokázáno, že pro kalkulaci cen balíčku byla nediskriminačně uplatněna regulovaná maximální cena platná v daném období, a to ve výši 2,99 Kč/min.

Šetřením bylo tedy zjištěno, že nedošlo k porušení povinnosti nediskriminace, uložené na bývalých relevantních trzích č. 9 a 16 (nyní č. 3 a 7).

Řešení sporů

Úřad neeviduje žádné spory vztahující se ke službě ukončení hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích.

4.2 Určení stanoveného období (pro další analýzu), monitorování vývoje trhu

Úřad předpokládá, že podrobí relevantní trh nové analýze po uplynutí maximální lhůty stanovené Zákonem (tj. po třech letech).

Úřad bude průběžně monitorovat vývoj na tomto relevantním trhu. V případě zjištění závažných skutečností, které významně ovlivní konkurenční prostředí relevantního trhu, rozhodne Úřad případně o provedení nové analýzy relevantního trhu i před výše stanovenou lhůtou.

4.3 Návrh nápravných opatření

Je navrhováno uložit podnikům s významnou tržní silou tyto povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona a souvisejících opatření obecné povahy:

a) průhlednosti podle § 82 Zákona, zejména

1. uveřejnit referenční nabídku propojení pro službu ukončení volání (včetně popisu příslušných nabídek, smluvních podmínek a cen),
2. uveřejnit informace týkající se propojení sítí pro službu ukončení volání (včetně účetních informací, smluvních podmínek, technických specifikací, síťových charakteristik a cen;

Nápravné opatření podle písmene a) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

Nápravné opatření podle písmene a) bod 2 se navrhuje uložit společnosti MobilKom, a.s.

b) nediskriminace podle § 81 Zákona, zejména

1. uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele,
2. poskytovat ostatním podnikatelům služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní;

Nápravné opatření podle písmene b) se navrhuje uložit všem podnikatelským subjektům, které poskytují službu ukončení hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích, a kterými jsou k datu zpracování analýzy společnosti T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Vodafone Czech Republic a.s. a MobilKom, a.s.

c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona, tak aby

1. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;

Nápravné opatření podle písmene c) se navrhuje uložit pouze společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona, zejména
1. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na propojení sítí nebo síťových zařízení pro službu ukončení volání,
 2. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup k jeho přiřazeným prostředkům pro službu ukončení volání,

Nápravné opatření podle písmene d) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

- e) nenavrhuje se;
- f) nenavrhuje se;
- g) související s regulací cen podle § 56 a 57 Zákona.

Nápravné opatření podle písmene g) se navrhuje uložit společností T-Mobile Czech Republic a.s., Telefónica O2 Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic a.s.

Úřad bude dále vynucovat plnění povinností vyplývajících ze Zákona.

Část D – Konzultace s ÚOHS

Předseda ÚOHS ve svém dopise ze dne 24. července 2009 neuvedl žádné námítky k provedené analýze trhu. Sdělil, že se s návrhem Úřadu na uložení nápravných opatření a cenové regulace asymetricky ztotožňuje za předpokladu, že to odpovídá soutěžní situaci na tomto trhu, jak je v analýze uvedeno. Podle názoru ÚOHS je třeba do budoucna zajistit, aby v důsledku asymetrické regulace nedocházelo k vytváření nerovných soutěžních podmínek pro jednotlivé subjekty působící na tomto trhu.

K tomuto stanovisku Úřad uvádí, že rozdílný rozsah nápravných opatření ukládaných společnosti MobilKom, a.s. oproti povinnostem uloženým společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. vychází ze zjištěných rozdílů ve vyhodnocení kritérií pro uplatnění významné tržní síly a respektuje princip, aby stanovené podmínky podnikání byly přiměřené zjištěnému podílu jednotlivých poskytovatelů na celkové terminaci v mobilních sítích.

Úřad v kapitole 3.6 této analýzy uvedl, že v případě řešení sporů o cenu podle zákona bude i v případě společnosti MobilKom, a.s. vycházet z principu symetrické regulace cen.

V kapitole 4.2 této analýzy Úřad konstatoval, že bude průběžně monitorovat vývoj na tomto relevantním trhu a v případě zjištění závažných skutečností, které významně ovlivní konkurenční prostředí relevantního trhu, rozhodne případně o provedení nové analýzy relevantního trhu i před stanovenou lhůtou.

Část E – Vypořádání připomínek

Ve dnech 3. února 2009 a 14. dubna 2009 se uskutečnila pracovní jednání se zástupci provozovatelů sítí elektronických komunikací, asociací provozovatelů těchto sítí a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Předmětem pracovního jednání byla „Analýza relevantního trhu č. A/7/XX.2009-Y, trh č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích“, kterou účastníci pracovního jednání obdrželi společně s pozvánkou na jednání. Relevantní podněty z diskuse zapracoval Úřad do

textu analýzy. Tímto pracovním jednáním Úřad konzultoval analýzu relevantního trhu č. 7 nad rámec stanovený v § 130 Zákona.

Na základě § 130 Zákona a podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě pak Úřad zveřejnil návrh analýzy č. A/7/XX.2009-Y relevantního trhu č. 7 – ukončení hlasového volání (terminace) v jednotlivých veřejných mobilních telefonních sítích na diskusním místě dne 12. května 2009. Připomínky k návrhu opatření bylo možno uplatnit do 12. června 2009. Připomínky uplatnilo pět dotčených subjektů.

V rámci veřejné konzultace byly uplatněny především připomínky a stanoviska týkající se věcného vymezení trhu a navržených povinností.

Ministerstvo průmyslu a obchodu uplatnilo obecné připomínky týkající se změny věcného vymezení relevantního trhu a jejího dopadu na uživatele a provozovatele mobilních sítí, a dále drobné formální úpravy popisu věcného vymezení.

Připomínkám směřujícím k novému vymezení trhu nebylo vyhověno, protože věcné vymezení trhu nebylo oproti předchozí analýze tohoto trhu změněno. Pouze bylo podrobněji specifikováno tak, aby nedocházelo k různým interpretacím s nimiž se Úřad v průběhu účinnosti minulé analýzy setkával. Věcné vymezení je stejně jako v předchozí analýze tohoto trhu v souladu s platným Doporučením Komise o relevantních trzích.

Úřad akceptoval věcné připomínky týkající se některých částí popisu věcného vymezení.

Dne 24. června 2009 se uskutečnilo podle § 130 odst. 4 Zákona ústní projednání vypořádání připomínek obdržených od Ministerstva průmyslu a obchodu v rámci veřejné konzultace. Návrh vypořádání připomínek předložený Úřadem byl akceptován.

Nejvíce připomínek bylo zaměřeno na popis věcného vymezení trhu. Tyto připomínky směřovaly především proti popisu definice koncového bodu sítě s využitím aktivní SIM karty.

Úřad upravil popis věcného vymezení ve smyslu uplatněných připomínek.

Společnost Telefónica O2 Czech Republic, a.s. rozporovala konstatování Úřadu v bodě 3.1.2., části Ceny a ziskovost, že pokud by nebyla cena za terminaci regulovaná, uplatňovali by operátoři nepřiměřeně vysokou cenu za terminaci.

Úřad na tomto konstatování trvá a v tomto smyslu doplnil text analýzy v daném bodě.

Společnost Telefónica O2 Czech Republic, a.s. dále vyjádřila své připomínky týkající se požadavku na uplatnění symetrických nápravných opatření všem poskytovatelům služeb na jednotlivých trzích.

Úřad tuto připomínku neakceptoval, jeho postup je v souladu s Metodikou. Úřad doplnil odůvodnění svého postupu v části 3.6 analýzy.

Další připomínky společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s. byly směřovány na zdůvodnění návrhu cenové regulace.

Úřad připomínku neakceptoval, ale na jejím základě doplnil části 3.1.2 a 3.6 analýzy.

Úřad obdržel i stanovisko společnosti GTS Novera, a.s. s návrhem, aby nově vydané Doporučení komise C(2009)3359 bylo zohledněno již v této analýze.

Úřad uvádí, že některé principy z tohoto Doporučení budou aplikovány při stanovení nové maximální ceny v rámci navržené regulace cen. Současně Úřad konstatuje, že Doporučení vzhledem k náročnosti zavedení nákladového modelu LRIC stanoví lhůtu pro plný postup podle tohoto Doporučení do roku 2012.

V tabulce vypořádání připomínek zveřejněné na diskusním místě je uvedeno úplné znění všech připomínek a jejich vypořádání.

Část F – Připomínky Evropské komise k oznámení návrhu opatření

Dne 29. dubna 2009 projednal Úřad návrh části textu analýzy týkající se věcného vymezení relevantního trhu se zástupci Komise v rámci přednotifikačního jednání a podněty z jednání zapracoval do textu analýzy.

Dne 12. srpna 2009 byl text analýzy postoupen Komisi podle čl. 7 Rámcové směrnice. Ve svém vyjádření ze dne 11. září 2009 Komise sdělila, že na základě oznámeného návrhu opatření a doplňujících informací poskytnutých Úřadem dne 27. srpna 2009 vznáší následující připomínky, kterými se Úřad důkladně zabýval.

V prvních dvou připomínkách vyzvala Komise Úřad k uložení přísnějších povinností společnosti MobilKom, a.s. tak, aby této společnosti byla uložena povinnost regulace cen a současně i povinnost efektivního přístupu. Komise ve prospěch uložení přísnějších povinností společnosti MobilKom, a.s. argumentovala především tím, že všichni operátoři, kteří mají na ukončení volání ve svých sítích monopol, jsou obvykle schopni i motivováni zvýšit sazby za ukončení volání nad úroveň nákladů. V případě trhů ukončení volání pouze obchodní dohody nemohou vždy zajistit, že se zákazníci budou moci vždy dovolat do všech sítí. Podle názoru Komise mohou operátoři dočasně odmítnout ukončování hovorů, aby si zajistili vyšší sazby za ukončení volání ve své síti, zejména pokud jim není uložena regulace ceny, nebo uzavřít trh pro specifické případy propojení, pokud jim není uložena povinnost přístupu. Na rozdíl od názoru Úřadu vyjádřila Komise názor, že řešení sporů jako zásah ex-post nemusí být dostatečně efektivní a transparentní pro nápravu selhání trhu.

Při stanovení návrhu nápravných (regulačních) opatření jednotlivým mobilním operátorům Úřad vychází, v souladu s principy přiměřenosti a proporcionality, ze zásady, že ukládaná nápravná (regulační) opatření musí být přiměřená stavu zjištěnému analýzou trhu a postavení jednotlivých podnikatelů na posuzovaném trhu.

V případě trhu ukončení (terminace) volání v mobilních sítích je podle názoru Úřadu ekonomickou motivací každého, zejména „malého“ operátora poskytovat vzájemné propojení sítí za účelem volání do vlastní sítě.

Úřad si je samozřejmě vědom toho, že ze strany operátorů s výrazným podílem na celkovém objemu ukončovaných (terminovaných) volání nebo na celkovém počtu účastníků v mobilních sítích může docházet k uplatňování nepřiměřených podmínek v rámci jednání o propojení sítí. Proto také společností Telefónica O2 Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. navrhuje uložit povinnost přístupu a povinnosti související s regulací cen.

Úřad je však nadále toho názoru, že v případě společnosti MobilKom, a.s. by uložení takových povinností neodpovídalo zjištěnému stavu trhu. Je skutečností, že společnost MobilKom, a.s. disponuje 100%ním tržním podílem na trhu ukončení hlasového volání (terminace) ve vlastní mobilní síti. Uplatnění tržní síly každého z poskytovatelů služeb na daném trhu však závisí na tom, jak silná je jeho vyjednávací pozice bez uplatnění regulačních opatření. Provedenou analýzou Úřad v případě společnosti MobilKom, a.s. zjistil, že existuje zásadní rozdíl v možnosti uplatnění tržní síly společností MobilKom, a.s. oproti

ostatním mobilním operátorům, neboť podíl této společnosti činil na celkovém počtu ukončených (terminovaných) minut volání v mobilních sítích v roce 2008 pouhých 0,03% a na celkovém počtu účastníků 0,19%.

O omezené možnosti společnosti MobilKom, a.s. uplatnit svoji tržní sílu při vyjednávání podmínek propojení pro účely ukončení volání v její síti svědčí i skutečnost, že tato společnost komerčně sjednala propojení s ostatními operátory bez uplatněné regulace a nutnosti zásahu Úřadu, a to včetně aplikace symetrické terminační ceny ve výši regulovaných cen stanovených pro ostatní mobilní operátory.

I nadále jsou proto podle názoru Úřadu povinnost nediskriminace a povinnost průhlednosti v rozsahu zveřejňování informací týkajících se propojení sítí, které Úřad navrhuje uložit společnosti MobilKom, a.s., odpovídající a přiměřené postavení této společnosti na posuzovaném trhu.

Jak již Úřad informoval Komisi, je připraven bezodkladně využít svých kompetencí podle Zákona k zajištění end-to-end spojení v případě, že by byla ohrožena možnost zákazníků jiných operátorů dovolat se na účastníky společnosti MobilKom, a.s. V takovém případě by Úřad neprodleně stanovil i cenu za propojení do sítě společnosti MobilKom, a.s. tak, aby byla symetrická k regulovaným cenám stanoveným ostatním mobilním operátorům. Kromě toho je Úřad oprávněn vstoupit na žádost nebo i z vlastního podnětu do jednání o uzavření smlouvy o propojení a jeho podmínkách, a ke sporným bodům vydávat stanoviska. Tímto způsobem Úřad dle dosavadní praxe případným sporům předchází.

V další připomínce vyzvala Komise Úřad s poukazem na vysokou úroveň cen za ukončení mobilního volání v České republice (ve srovnání se zeměmi EU), aby ve svém konečném opatření přehodnotil navrhovanou metodu postupného snižování cen s cílem dosáhnout v České republice co nejdříve dalšího snížení cen za ukončení mobilního volání. Takový postup by podle názoru Komise umožnil rychlejší konvergenci sazeb za ukončení mobilního volání k úrovni efektivních nákladů, které má být podle Doporučení Evropské komise č. 2009/396/ES o regulaci sazeb za ukončení volání v pevných a mobilních sítích dosaženo nejpozději do 31. prosince 2012.

I když problematika metody stanovení maximální výše regulované ceny za ukončení volání (terminaci) v mobilních sítích není přímo součástí této analýzy, Úřad se touto připomínkou Komise podrobně zabýval. Úřad je ve shodě s názorem Komise na potřebu snižování úrovně cen za terminaci v mobilních sítích. Proto již na začátku roku 2009 rozhodl o výrazné změně maximální výše cen za terminaci v mobilních sítích jejím postupným snižováním (metoda glide-path) ve třech samostatných krocích. Tím dochází postupně k výraznému poklesu terminační ceny o 34,45 % (tj. z 2,99 Kč/min. na 1,96 Kč/min.).

V návrhu nového rozhodnutí o ceně, který Úřad předložil Komisi spolu s návrhem analýzy předmětného relevantního trhu, Úřad uvedl záměr stanovit s účinností od 1. července 2010 další novou cenu tak, aby byly zohledněny principy Doporučení Evropské komise č. 2009/396/ES o regulaci sazeb za ukončení volání v pevných a mobilních sítích. Při stanovení nové ceny bude Úřad opět vycházet z nákladů operátora s nejnižšími jednotkovými náklady.

Úřad nepovažuje za vhodné zpětně zasahovat do maximálních cen již stanovených v rozhodnutí z počátku roku 2009. Takový postup by podle názoru Úřadu znamenal porušení zásady předvídatelnosti regulace.

Úřad je připraven a bude i nadále při regulaci cen za terminaci v mobilních sítích postupovat tak, aby všechny principy uvedené v Doporučení Evropské komise č. 2009/396/ES o regulaci sazeb za ukončení volání v pevných a mobilních sítích, a to

včetně aplikace metody dlouhodobých přírůstkových nákladů (LRIC), byly uplatněny ve lhůtách podle tohoto doporučení, tj. nejpozději do konce roku 2012.

Ve své poslední připomínce Komise upozornila, že zjištění významné tržní síly a uložení nápravných opatření tvoří nedílnou součást analýzy trhu a v ideálním případě by měly podléhat stejnému procesu konzultace podle článku 6 rámcové směrnice. Veškeré podstatné změny oznámeného návrhu opatření provedené v důsledku dalších konzultací si vyžádají opětovné oznámení Komisi podle čl. 7 odst. 3 rámcové směrnice.

K této připomínce Úřad uvádí, že jednotlivá rozhodnutí dosud nebyla předmětem samostatné vnitrostátní veřejné konzultace. V rámci konzultace návrhu analýzy trhu však Úřad již uvedl předpokládaný rozsah ukládaných povinností.

Veřejné konzultace k návrhům rozhodnutí o stanovení podniku s významnou tržní silou, uložení povinností a regulace cen budou provedeny v návaznosti na zahájení správního řízení s dotčenými podnikateli. Úřad předpokládá ukončení těchto konzultací v průběhu měsíce listopadu tohoto roku.

Za Radu Českého telekomunikačního Úřadu:
PhDr. Pavel Dvořák, CSc.
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu